

NODAĻU SARAKSTS

I. Anestezioloģijas pamati. Ievads anestezioloģijā

1. Anestezioloģija, reanimatoloģija un intensīvā terapija
2. Anestēzijas un operācijas stress (spriedze) un tā koriģēšana
3. Smadzeņu aizsardzība vispārējās anestēzijas laikā
4. Klīniskā un topogrāfiskā anatomija anesteziologiem reanimatologiem
5. Fizika anesteziologiem

II. Klīniskās anestezioloģijas pamatprincipi

6. Ķirurģiskā slimnieka pirmsoperācijas un pirmsanestēzijas izmeklēšanas un sagatavošanas pamatprincipi
7. Anestēzijas metožu klasifikācija un vispārējās anestēzijas raksturojums
8. Anestēzijas praktiskā nodrošināšana
9. Elpceļi un to caurejamības nodrošināšana anestezioloģijā un intensīvā terapijā
10. Anesteziologa rīcība grūto elpceļu gadījumā
11. Fibrooptiskā trahejas intubācija
12. Narkozes aparātu uzbūves principi, dezinfekcija un drošības pasākumi

III. Anestēzijas līdzekļu klīniskā farmakoloģija

13. Anestēzijas līdzekļu farmakoloģiskie pamati. Farmakokinētika, farmakodinamika
14. Premedikācijā lietojamo zāļu farmakoloģija
15. Neinhālācijas miega anestētiku klīniskā farmakoloģija
16. Opiātu/opioīdu receptoru agonistu un antagonistu klīniskā farmakoloģija
17. Inhalācijas anestēzijas līdzekļi
18. Miorelaksanti anestezioloģijas un intensīvās terapijas praksē
19. Anestezioloģijā un intensīvajā terapijā lietojamo zāļu mijiedarbība

IV. Anestēzijas metožu praktiskā nodrošināšana un perioperatīvā aprūpe

20. Vispārējā intravenozā anestēzija, farmakoloģiskie principi
21. Mērķa kontrolēta infūzija

22. Reģionālā anestēzija
23. Pacienta fizikālā stāvokļa novērošana anestēzijas laikā (monitorings)
24. Anestēzijas līmeņa un kvalitātes kontroles metodes (entropija, bispektrālā analīze)
25. Ar vispārējo anestēziju saistītās komplikācijas
26. Pēcoperācijas sliktā dūša un vemšana, profilakse, terapija
27. Anafilakse un lateksa alerģija
28. Ļaundabīgā hipertermija
29. Akūtu sāpju problēmas un to risinājumi perioperatīvā periodā

V. Speciālā anestezioloģija

30. Anestēzija un grūtniecība
31. Anestēzijas īpatnības jaundzimušiem
32. Anestēzija pediatrijā
33. Anestēzijas īpatnības vecāka gadagājuma slimniekiem (anestēzija geriatrijā)
34. Anestēzija torakālā ķirurģijā
35. Anestēzija bulozas plaušu slimības gadījumā
36. Anestēzija hroniskas obstruktīvas plaušu slimības gadījumā
37. Anestēzija sirds ķirurģijā
38. Anestēzija slimniekiem ar iegūtām sirds vārstuļu kaitēm nekardiālu operāciju laikā
39. Pacientu perioperatīvā aprūpe ar implantētu elektrokardiostimulatoru vai intrakardiālu defibrilatoru
40. Anestēzija neiroķirurģijā
41. Anestēzija ortopēdijā
42. Anestēzija un intensīvā terapija politraumas gadījumā
43. Vispārējā anestēzija oftalmoloģijā
44. Vietējā un reģionālā anestēzija oftalmoloģijā
45. Anestēzija otorinolaringoloģijā un galvas un kakla ķirurģijā
46. Vispārējā anestēzija otorinolaringoloģijā
47. Anestēzija laparoskopiskā ķirurģijā
48. Anestēzija operatīvā ginekoloģijā
49. Anestezioloģiskā stratēģija un taktika pacientiem ar pilnu kuņģi. Vispārējās anestēzijas ātrā indukcija

50. Anestēzija neatliekamās un steidzamās vēdera dobuma operācijās
51. Anestēzija ambulatoriskā un viendienas ķirurģiskā stacionārā
52. Vispārējā anestēzija un sedatīvā analgēzija ambulatoriskā stomatoloģijā
53. Anestēzija radioloģisko izmeklējumu laikā
54. Anestēzija aknu patoloģijas gadījumā
55. Anestēzija nieru patoloģijas gadījumā
56. Anestēzija nieru un uroģenitālās sistēmas ķirurģijā
57. Anestēzija nieru transplantācijā un slimniekiem ar pārstādītu nieri
- 58A. Anestēzijas īpatnības un nodrošināšana cukura diabēta slimniekiem
- 58B. Anestēzijas īpatnības vairogdziedzera un epitēlijķermenīšu patoloģijas gadījumā
- 58C. Anestēzija feohromocitomas gadījumā
- 58D. Anestēzija virsnieru garozas un hipofīzes funkciju traucējumu gadījumā
59. Anestēzijas īpatnības neiromuskulārās, muskuloskeletālās un neirālās patoloģijas gadījumā
60. Anestēzija pacientiem ar hematoloģiskām novirzēm
61. Anestēzija pacientiem, kas lieto antiagregantus un antikoagulantus
62. Anestēzija pacientiem ar adipozitāti
63. Obstruktīvas miega apnojas pacientu perioperatīvā aprūpe
64. Anestēzioloģiskā nodrošināšana plastiskā, estētiskā un rekonstruktīvā ķirurģijā

VI. Mākslīgā plaušu ventilācija anestēzioloģijas/ intensīvās terapijas praksē

65. Mākslīgā plaušu ventilācija un elpošanas fizioloģija
66. Atradināšana no elpināšanas
67. Neinvazīvā ventilācija
68. Intensīvās terapijas nodaļas darbības pamatprincipi
69. Centrālās vēnas katetrs
70. Skābju un sārmu līdzsvara traucējumi, to interpretācija un korekcija
71. Ūdens un elektrolītu maiņas traucējumi. Organisma šķidruma bilance
72. Intensīvā terapija pediatrijā saistībā ar šķidruma un elektrolītu līdzsvaru un tā korekciju
73. Transfuzioloģijas pamati
74. Šoks. Hipovolēmiskais šoks

75. Kardiogēniskais šoks
76. Sepsis
77. Sepsis un septiskais šoks bērniem
78. Antimikrobiālie līdzekļi un to lietošana
79. Infekcijas kontrole intensīvās terapijas nodaļā
80. Neatliekamie stāvokļi un to risināšanas iespējas HIV inficētiem un HIV/AIDS slimniekiem
81. Akūts nekrotisks pankreatīts
82. Intraabdominālā hipertensija un palielināta intraabdominālā spiediena sindroms
83. Barošana intensīvās terapijas praksē
84. Koagulācija un koagulopātija. Difūza intravazāla koagulopātija (DIK)
85. Akūta respiratoriska distresa sindroms
86. Bronhiālās astmas lēkmes intensīvā terapija
87. Plaušu artērijās trombembolija (PATE)
88. Akūti glikozmaiņas traucējumi. Diabētiskā ketoacidoze. Hiperosmolārais hiperglikēmiskais sindroms. Hipoglikēmija
89. Neirointensīvās terapijas principi pacientiem ar akūtu cerebrālu infarktu
90. Smaga galvas smadzeņu trauma
91. Smaga galvas trauma bērniem
92. Analgēzija, sedācija un delīrijs intensīvās terapijas praksē
93. Intensīvā terapija un anestēzija pacientiem ar apdegumu
94. Turpmākā intensīvā terapija pacientiem ar hipotermiju hospitālā posmā
95. Akūts nieru bojājums
96. Neatliekamie stāvokļi un terapija hepatoloģijā
97. Multiorgānu disfunkcijas sindroms (MODS)
98. Akūta nieru un aknu aizstājterapija intensīvās terapijas nodaļā
99. Hiperbāriskā oksigenēšana intensīvās terapijas praksē
100. Smadzeņu nāve un donora uzturēšana

VIII. Neatliekamā medicīna

101. Eiropas Atdzīvināšanas padomes 2015. gada vadlīnijas
102. Slikšana un slīcēju medicīniskās aprūpes īpatnības
103. Neatliekamās medicīnas stacionāra posms
104. Akūta intoksikācija un tās intensīvās ārstēšanas pamatprincipi
105. Krampju sindroma neatliekamā terapija
106. Akcidentāla hipotermija

SATURS

Autoru priekšvārdi	29
Tekstā biežāk lietotie saīsinājumi	30
I. ANESTEZIOLOĢIJAS PAMATI. IEVADS ANESTEZIOLOĢIJĀ	35
<i>Indulis Vanags, Antoņina Sondore</i>	
1. ANESTEZIOLOĢIJA, REANIMATOLOĢIJA UN INTENSĪVĀ TERAPIJA	37
1. Anestezioloģijas, reanimatoloģijas un intensīvās terapijas definīcija un atšķirības	37
2. Īss ieskats anestezioloģijas, reanimatoloģijas un intensīvās terapijas vēsturē pasaulē un Latvijā ...	38
2.1. Latvijas anestezioloģija, reanimatoloģija un intensīvā terapija neatkarības gados	41
<i>Indulis Vanags, Pēteris Tomiņš</i>	
2. ANESTĒZIJAS UN OPERĀCIJAS STRESS (SPRIEDZE) UN TĀ KORIGĒŠANA	47
1. Ķirurģiskā operācija — stresors un īpašas slimības avots	47
2. Stress — organisma tipveida reakcija, operācijas slimība — tās izpausme	47
3. Anestēzija — stresa modulators	48
4. Neķirurģiski stresori operācijas kontekstā	49
5. Modernas anestēzijas komponenti	50
<i>Indulis Vanags</i>	
3. SMADZEŅU AIZSARDZĪBA VISPĀRĒJĀS ANESTĒZIJAS LAIKĀ	51
<i>Ludmila Gavričenkova</i>	
4. KLĪNISKĀ UN TOPOGRĀFISKĀ ANATOMIJA ANESTEZIOLOĢIEM REANIMATOLOĢIEM ..	54
1. Ievads	54
2. Mutes dobuma uzbūve klīniskā aspektā	54
3. Elpošanas sistēmas orgānu uzbūve un topogrāfija klīniskā aspektā	54
3.1. Deguns	55
3.2. Rīkle	55
3.3. Balsene	56
3.4. Elpvads	57
3.5. Bronhi	57
3.6. Plaušas	58
4. Asinsrites sistēmas anatomija	58
4.1. Sirds klīniskā anatomija un topogrāfija ...	58
4.2. Kakla asinsvadu topogrāfija	59
4.3. Rokas asinsvadu topogrāfija	61
4.4. Kājas asinsvadu topogrāfija	61
5. Nervu sistēmas anatomija	62
5.1. Mugurkaula apvidus topogrāfija	62
5.2. Mugurkaula kanāla anatomija	63
5.3. Kakla pinuma anatomija un <i>n. phrenicus</i> topogrāfija	64
5.4. Pleca pinuma anatomija un nervu topogrāfija ..	65
5.5. Starpribu nervu anatomija un topogrāfija ..	66
5.6. Jostas pinuma anatomija un nervu topogrāfija ..	66
5.7. Krustu pinuma anatomija un nervu topogrāfija	66
5.8. Veģetatīvās nervu sistēmas uzbūve un topogrāfija	67
<i>Vinita Cauce</i>	
5. FIZIKA ANESTEZIOLOĢIEM	69
1. Svarīgu fizikālo jēdzienu definīcijas un likumi ...	69
1.1. Spēks	69
1.2. Impulss	69
1.3. Darbs	69
1.4. Enerģija	70
1.5. Jauda	70
1.6. Spiediens	70
1.7. Blīvums	70

2. Gāzes un šķidrums	70	5. Virsmas spraigums	75
2.1. Gāzes spiediens	71	5.1. Laplasa formula	76
2.2. Šķidrums spiediens	71	6. Temperatūra	76
3. Gāzu likumi	71	6.1. Kelvina skala	76
3.1. Boila–Mariota likums	71	6.2. Temperatūras mērīšana	76
3.2. Šarla likums	71	7. Siltumapmaiņa	77
3.3. Gē–Lisaka likums	72	7.1. Iztvaikošana. Piesātināts tvaiks	77
3.4. Klapeirona likums	72	7.2. Gaisa mitrums	78
3.5. Klapeirona–Mendeļejeva vienādojums	72	8. Elektriība	78
3.6. Adiabātiskās pārmaiņas gāzēs	72	8.1. Vielu klasifikācija	79
3.7. Reālas gāzes. Van der Vālsa vienādojums	72	8.2. Elektriskā strāva	79
3.8. Daltona likums	72	8.3. Strāvas stiprums	79
3.9. Avogadro likums	73	8.4. Spriegums	79
3.10. Henrija likums	73	8.5. Pretestība	79
3.11. Greiama likums	73	8.6. Oma likums	80
4. Šķidrums un gāzu plūsma	73	8.7. Jauda	80
4.1. Plūsmas nepartrauktības vienādojums	73	8.8. Enerģija	80
4.2. Bernulli teorēma	73	8.9. Vītstona tilts	80
4.3. Šķidrums viskozitāte	74	8.10. Elektrodrošība	80
4.4. Hāgena–Puazeija likums	74	9. Ultraskaņa	81
4.5. Reinoldsa skaitlis	75	9.1. Mehāniskais indekss	82
4.6. Likumi turbulentai plūsmai	75	9.2. Termiskais indekss	82

II. KLĪNISKĀS ANESTEZIOLOĢIJAS PAMATPRINCIPI 83

Antoņina Sondore

6. ĶIRURĢISKĀ SLIMNIEKA PIRMSOPERĀCIJAS UN PIRMSANESTĒZIJAS IZMEKLĒŠANAS UN SAGATAVOŠANAS PAMATPRINCIPI	85
1. Ķirurģiskās operācijas un anestēzijas bistamība ..	85
2. Pirmsoperācijas izmeklēšanas mērķis un uzdevumi ..	86
3. Pirmsoperācijas un pirmsanestēzijas sagatavošanas pamatprincipi. Premedikācija	86

Antoņina Sondore

7. ANESTĒZIJAS METOŽU KLASIFIKĀCIJA UN VISPĀRĒJĀS ANESTĒZIJAS RAKSTUROJUMS	103
1. Sāpju sajūtas veidošanās ķirurģiskas traumas ietekmē. Sāpju sajūtas pārvades ceļi	103
2. Sāpju sajūtas blokādes iespējas. Anestēzijas metožu klasifikācija	104
3. Vispārējās anestēzijas veidi	105
3.1. Vispārējā maskas anestēzija	106
3.2. Vispārējā endotraheālā (intubācijas) anestēzija	108
3.3. Vispārējā endobronhiālā anestēzija	109

Antoņina Sondore

8. ANESTĒZIJAS PRAKTISKĀ NODROŠINĀŠANA	111
1. Anesteziologa uzdevumi pirmsanestēzijas periodā ..	111
1.1. Anesteziologa darba vietas sagatavošana ..	111
1.2. Anesteziologa darbība pirms anestēzijas sākšanas	116

2. Vispārējās anestēzijas īstenošana	117
2.1. Vispārējās anestēzijas posmi, sastāvdaļas un praktiskā nodrošināšana	117

Antoņina Sondore

9. ELPCEĻI UN TO CAUREJAMĪBAS NODROŠINĀŠANA ANESTEZIOLOĢIJĀ UN INTENSĪVĀ TERAPIJĀ	123
1. Augšējo elpceļu caurejamības traucējumi, to cēloņi un raksturojums	123
2. Elpceļu caurejamības stāvokļa diagnostika	123
3. Elpceļu caurejamības atjaunošanas un nodrošināšanas metodes	124
3.1. Elpceļu caurejamības atjaunošanas un nodrošināšanas konservatīvās metodes	124
3.2. Ķirurģiskās elpceļu caurejamības atjaunošanas un nodrošināšanas metodes	135
3.3. Ķirurģiska krikotireotomija	136

Indulis Vanags, Antoņina Sondore, Pēteris Tomiņš

10. ANESTEZIOLOGA RĪCĪBA GRŪTO ELPCEĻU GADĪJUMĀ	139
1. Grūto elpceļu prognoze (pazīmes)	140
2. Trahejas intubācijas standartlīdzekļi	141
3. Slimnieka sagatavošana nomoda intubācijai	143
4. Īpaša situācija — intubācija sejas, žokļu, elpceļu traumas vai bojājuma gadījumā	143
5. Īpaša situācija — epiglotīts	144
6. Iepriekš paredzēta grūta/neiespējama intubācija/ventilācija	144

7. Neparedzēta grūta/neiespējama intubācija/
ventilācija 145

8. Rīcības plāns, grūto elpceļu gadījumam
dzemdniecībā 149

Juris Svaža

11. FIBROOPTISKĀ TRAHEJAS INTUBĀCIJA .. 151

1. Ievads 151

2. Elpceļu novērtēšana 151

3. Fibrooptiskā trahejas intubācija ar lokano fibroskopu .. 152

4. Kā sākt apmācību 153

5. FOI veida izvēle 153

6. Sagatavošanās darbam 153

7. Pacienta sagatavošana 154

8. Intubācijas norise 155

Indulis Vanags, Ilmārs Čurkste

**12. NARKOZES APARĀTU UZBŪVES PRINCIPI,
DEZINFEKCIJA UN DROŠĪBAS PASĀKUMI 157**

1. Narkozes aparātu galvenās sastāvdaļas 157

2. Iztvaikotāji 157

3. Gāzu dozimetri 158

4. O₂ ekstrēmā padeve 159

5. Anestēzijas elpošanas kontūri 159

6. CO₂ absorbcija reversīvā sistēmā 160

7. O₂ padeve narkozes aparātiem 160

8. Aizsargsistēmas un signalizācija O₂ padeves
sistēmā 160

9. Ventilatori 161

10. Pacienta un personāla drošības tehnika,
strādājot ar narkozes aparātiem un
ventilatoriem 161

11. Prasības medicīniskam personālam operāciju
zālē 161

12. Drošības pasākumi, rīkojoties ar gāzes
baloniem 162

13. Sprādzieni operāciju zālē 162

14. Sprādzienu profilakse 162

15. Narkozes aparātu tīrīšana, dezinfekcija un
sterilizācija 162

III. ANESTĒZIJAS LĪDZEKĻU KLĪNISKĀ FARMAKOLOĢIJA 165

Antoņina Sondore

**13. ANESTĒZIJAS LĪDZEKĻU FARMAKOLOĢISKIE
PAMATI. FARMAKOKINĒTIKA,
FARMAKODINAMIKA 167**

1. Farmakoloģijas pamatkonceptijas no
anestezioloģijas viedokļa. Farmakokinētika
un farmakodinamika 167

2. Farmakokinētiskie modeļi 169

2.1. Vientelpas modelis 169

2.2. Divtelpu modelis 170

2.3. Trīstelpu modelis 171

3. Zāļvielas absorbcijas, metabolisma, eliminācijas
un iedarbības īpatnības 171

Antoņina Sondore

**14. PREMEDIKĀCIJĀ LIETOJAMO ZĀĻVIELU
FARMAKOLOĢIJA 174**

1. Premedikācijas nozīme ķirurģisku operāciju
anestezioloģiskā nodrošināšanā 174

2. Dažu premedikācijā lietojamo zāļvielu
farmakoloģija 175

2.1. Benzodiazepīnu klīniskā farmakoloģija un
lietošana 175

2.2. Antiholīnērgisko zāļvielu farmakoloģija 182

3. Citu premedikācijā lietojamo zāļvielu
farmakoloģija un lietošana 185

3.1. Butirofenona atvasinājuma droperidola
klīniskā farmakoloģija 185

3.2. Centrālā α₂ adrenoreceptoru agonista
klonidīna klīniskā farmakoloģija 186

3.3. Centrālā α₂ adrenoreceptoru agonista
deksmedetomidīna klīniskā farmakoloģija .. 186

3.4. Histamīnreceptoru antagonistu klīniskā
farmakoloģija 188

3.5. Narkotisko analgētiku (opiātu, opioīdu)
īss raksturojums 190

Antoņina Sondore

**15. NEINHALĀCIJAS MIEGA ANESTĒTIKU
KLĪNISKĀ FARMAKOLOĢIJA 191**

1. Neinhālācijas zāļvielu klasifikācija un prasības
ideālam anestēzijas līdzeklim 191

2. Neinhālācijas barbiturātu grupas miega anestētiku
farmakoloģija. Vispārīgais raksturojums 192

2.1. Tiopentāla farmakoloģija 193

2.2. Heksenāla farmakoloģija 196

2.3. Metoheksitona farmakoloģija 197

3. Neinhālācijas nebarbiturātu grupas miega
anestētiku farmakoloģija 198

3.1. Propofola farmakoloģija 198

3.2. Etomidāta farmakoloģija 203

3.3. Ketamīna farmakoloģija 204

3.4. Nātrija oksibutirāta farmakoloģija 209

Antoņina Sondore

**16. OPIĀTU/OPIOĪDU RECEPTORU
AGONISTU UN ANTAGONISTU KLĪNISKĀ
FARMAKOLOĢIJA 212**

1. Opioīdu receptoru klasifikācija, opioīdu darbības
mehānisms un vispārējā sistēmiskā iedarbība .. 212

2. Opiātu/opioīdu agonistu klasifikācija 214

3. Faktori, kas ietekmē opiātu/opioīdu darbību 215

4. Opiātu farmakoloģija 215

4.1. Morfīna klīniskā farmakoloģija 215

4.2. Kodeīna fosfāta farmakoloģija	219	7.5. Inhalācijas anestēzijas līdzekļu iedarbība uz nierēm	248
4.3. Omnopona farmakoloģija	220	7.6. Inhalācijas anestēzijas līdzekļu ietekme uz neiromuskulāro savienojumu un cita darbība	248
5. Opioidu klīniskā farmakoloģija	220		
5.1. Diamorfina farmakoloģija	220		
5.2. Petidīna klīniskā farmakoloģija	221		
5.3. Fentanila klīniskā farmakoloģija	222		
5.4. Alfentanila klīniskā farmakoloģija	223		
5.5. Sufentanila klīniskā farmakoloģija	224		
5.6. Remifentanila klīniskā farmakoloģija	225		
6. Citi opioidi	228		
7. Subarahnoidālā un epidurālā opiātu/opioidu lietošana	228		
8. Opioidu receptoru antagonista naloksona klīniskā farmakoloģija	229		
<i>Indulis Vanags, Antoņina Sondore</i>			
17. INHALĀCIJAS ANESTĒZIJAS LĪDZEKĻI	231	18. MIORELAKSANTI ANESTEZIOLOĢIJAS UN INTENSĪVĀS TERAPIJAS PRAKSĒ	249
1. Ievads. Ieskats inhalācijas anestēzijas vēsturē	231	1. Neiromuskulārās sinapses fizioloģija	249
2. Prasības ideālai inhalācijas anestētikai un to klasifikācija	232	2. Vēsturisks miorelaksantu ieviešanas atskats	250
3. Inhalācijas anestēzijas pamatkonceptijas (darbības mehānisms, farmakokinētika)	232	3. Depolarizējošie miorelaksanti	250
3.1. Darbības mehānisms un narkozes teorijas ..	232	3.1. Depolarizējošo miorelaksantu farmakodinamika un farmakokinētika	251
3.2. Inhalācijas anestēzijas līdzekļu farmakokinētika	235	3.2. Dibukaina skaitlis	253
4. Gaistošo anestēzijas līdzekļu farmakoloģija	238	4. Nedepolarizējošie miorelaksanti	253
4.1. Ētera klīniskā farmakoloģija	238	4.1. D tubokurārīns (kurāre)	254
4.2. Halogenizētu gaistošo anestēzijas līdzekļu klīniskā farmakoloģija	239	4.2. Dioksonijs	255
5. Anestēzijas gāzes un to farmakoloģija	243	4.3. Aminosteroidi	255
5.1. Slāpekļa oksidula klīniskā farmakoloģija ..	243	4.4. Benzilizokvinolini	257
5.2. Ksenona klīniskā farmakoloģija	244	5. Miorelaksantu izmantošana intensīvā terapijā ..	260
6. Gaistošo anestēzijas līdzekļu raksturojums, priekšrocības un piesardzība	244	6. Neiromuskulārās blokādes monitorings	261
7. Inhalācijas anestēzijas līdzekļu klīniskās farmakoloģijas raksturojums	245	7. Neiromuskulārās blokādes antagonizēšana	263
7.1. Inhalācijas anestētiku iedarbība uz CNS ..	245		
7.2. Inhalācijas anestētiku cirkulatoriskā darbība ..	246		
7.3. Inhalācijas anestēzijas vielu respiratoriskā darbība	247		
7.4. Inhalācijas anestēzijas līdzekļu ietekme uz aknām	248		
<i>Antoņina Sondore</i>			
19. ANESTEZIOLOĢIJĀ UN INTENSĪVAJĀ TERAPIJĀ LIETOJAMO ZĀĻVIELU MIJIEDARBĪBA	265	19. ANESTEZIOLOĢIJĀ UN INTENSĪVAJĀ TERAPIJĀ LIETOJAMO ZĀĻVIELU MIJIEDARBĪBA	265
1. Priekšstats par zāļvielu mijiedarbību	265	1. Priekšstats par zāļvielu mijiedarbību	265
2. Zāļvielu mijiedarbības klasifikācija	266	2. Zāļvielu mijiedarbības klasifikācija	266
3. Farmakokinētiskā mijiedarbība anestēzioloģijā un intensīvā terapijā	266	3. Farmakokinētiskā mijiedarbība anestēzioloģijā un intensīvā terapijā	266
3.1. Mijiedarbība absorbcijas ceļos	266	3.1. Mijiedarbība absorbcijas ceļos	266
3.2. Mijiedarbība asinīs	266	3.2. Mijiedarbība asinīs	266
3.4. Mijiedarbība metabolisma ceļos	266	3.4. Mijiedarbība metabolisma ceļos	266
4. Farmakodinamiskā mijiedarbība anestēzioloģijā un intensīvā terapijā	268	4. Farmakodinamiskā mijiedarbība anestēzioloģijā un intensīvā terapijā	268
5. Farmaceitiskā vai fizikālķīmiskā mijiedarbība ..	268	5. Farmaceitiskā vai fizikālķīmiskā mijiedarbība ..	268
6. Iespējamā zāļvielu un specifisku zāļvielu mijiedarbība	268	6. Iespējamā zāļvielu un specifisku zāļvielu mijiedarbība	268
6.1. Zāļvielas, kas rada bīstamu mijiedarbību ..	268	6.1. Zāļvielas, kas rada bīstamu mijiedarbību ..	268
6.2. Dažu specifisku zāļvielu mijiedarbība	269	6.2. Dažu specifisku zāļvielu mijiedarbība	269
IV. ANESTĒZIJAS METOŽU PRAKTISKĀ NODROŠINĀŠANA UN PERIOPERATĪVĀ APRŪPE			
279			
<i>Antoņina Sondore</i>			
20. VISPĀRĒJĀ INTRAVENOZĀ ANESTĒZIJA, FARMAKOLOĢISKIE PRINCIPI	281	20. VISPĀRĒJĀ INTRAVENOZĀ ANESTĒZIJA, FARMAKOLOĢISKIE PRINCIPI	281
1. Vispārējā intravenozā anestēzija: koncepcija, uzdevumi, prasības, priekšrocības, pamatojums lietošanai, trūkumi	281	1. Vispārējā intravenozā anestēzija: koncepcija, uzdevumi, prasības, priekšrocības, pamatojums lietošanai, trūkumi	281
2. TIVA iedarbība uz orgāniem un to sistēmām	282	2. TIVA iedarbība uz orgāniem un to sistēmām	282
3. TIVA nodrošināšanas principi, medikamentu izvēle un to salīdzinājums	283	3. TIVA nodrošināšanas principi, medikamentu izvēle un to salīdzinājums	283
4. Indikācijas TIVA un klīniskā lietošana; kontraindikācijas, komplikācijas un blaknes	286	4. Indikācijas TIVA un klīniskā lietošana; kontraindikācijas, komplikācijas un blaknes	286
<i>Dmitrijs Sokolovs</i>			
21. MĒRĶA KONTROLĒTA INFŪZIJA	288	21. MĒRĶA KONTROLĒTA INFŪZIJA	288
1. Anestēzijas vielu intravenozā infūzija: kādēļ vajadzīga mērķa kontrolēta infūzija	288	1. Anestēzijas vielu intravenozā infūzija: kādēļ vajadzīga mērķa kontrolēta infūzija	288
2. TCI farmakokinētiskie modeļi	289	2. TCI farmakokinētiskie modeļi	289
3. TCI lietošanas praktiskie aspekti	290	3. TCI lietošanas praktiskie aspekti	290

3.1. TCI lietošanas nozares	290
3.2. Programmēšana, mērķa koncentrācija un titrēšana	291
3.3. TCI īpatnības vecāka gadagājuma pacienti	293
3.4. Propofola un remifentanila TCI adipoziem pacienti	293
3.5. Potenciālās problēmas TCI lietošanā	293

*Iveta Golubovska, Irina Evansa, Egils Lapiņš, Aleksejs Miščuks,
Edgars Vasiļevskis*

22. REĢIONĀLĀ ANESTĒZIJA	294
1. Perifēriskā nerva anatomija un impulsu pārvade	294
1.1. Kairinājuma impulsa pārvade pa nervšķiedru	294
1.2. Perifēriskā nerva anatomija	294
2. Lokālās anestēzijas līdzekļi	295
2.1. Vispārīgs raksturojums	295
2.2. Lokālās anestēzijas līdzekļa darbības mehānisms	296
2.3. Lokālās anestēzijas līdzekļu toksiskums	297
2.4. Vadlīnijas sistēmiskas LA anestēzijas līdzekļu toksiskuma ārstēšanai	298
2.5. Maksimālās ieteicamās LA devas	298
2.6. Lokālo anestētiku sajaukšana	298
2.7. Lokālo anestētiku izvēle atkarībā no procedūras	299
2.8. Lokālās anestēzijas līdzekļu nestandarta īpašības	299
3. Reģionālās un centrālās neuroaksiālās blokādes priekšrocības, trūkumi un noteikumi	300
4. Centrālā neuroaksiālā blokāde	300
4.1. Vispārīgie apsvērumi, noteikumi un aizliegumi	300
4.2. Aseptiska tehnika	301
4.3. Ķirurģijai nepieciešamais segmentārais līmenis	301
4.4. Centrālās neuroaksiālās blokādes ietekme uz cilvēka fizioloģiju	302
4.5. Muguras smadzeņu kanāla anatomija	303
4.6. Spinālā blokāde	304
4.7. Unilaterālā spinālā anestēzija	307
4.8. Selektīvā spinālā anestēzija	308
4.9. Prolongētā spinālā anestēzija	309
4.8. Epidurālā blokāde	309
4.9. Kombinēta spinālā/epidurālā anestēzija	314
4.10. Centroaksiālās blokādes un antikoagulācija	315
5. Perifēriskā nervu pinumu un nervu blokāde	315
5.1. Vispārīgā daļa	315
5.2. <i>Plexus brachialis</i> un rokas perifērisko nervu blokāde	316
5.3. <i>Plexus lumbalis</i> , <i>p. sacralis</i> un kājas perifērisko nervu blokāde	321
5.3.7. Pēdas nervu distāla blokāde	326

6. Ultrasonogrāfijas vēsturiskais apskats un lietošana reģionālā anestēzijā	327
6.1. Ievads	327
6.2. Ultrasonoskopijas lietošana	328
7. Anatomija un nervu vizualizācija anestēzijas gadījumā	329
7.1. Anatomija un nervu vizualizācija — augšējā ekstremitāte	329
7.2. Abdominālā blokāde	333
7.3. Apakšējās ekstremitātes blokāde	333
7.4. Kopsavilkums	337
8. Ultraskaņas kontrolēta centrāla neuroaksiāla anestēzija	337
8.1. Mugurkaula ultrasonoskopijas attēli	337
8.2. Ultrasonoskopijas procedūras tehnika	337
8.3. Mērījumu veikšana	338

Indulis Vanags, Eva Striķe, Roberts Leibuss

23. PACIENTA FIZIKĀLĀ STĀVOKĻA NOVĒROŠANA ANESTĒZIJAS LAIKĀ (MONITORINGS)	341
1. Ievads	341
2. Pamatmonitorings	341
2.1. Elektrokardiogrāfija	341
2.2. Hemodinamikas monitorings	341
2.3. Hemodinamikas metabolisko rādītāju monitorings	350
2.4. Respiratoriskais monitorings	351
3. Papildmonitorings	352
3.1. Termometrija	352
3.2. Intragastrālā mukoālā tonometrija	353

Indulis Vanags

24. ANESTĒZIJAS LĪMEŅA UN KVALITĀTES KONTROLES METODES (ENTROPIJA, BISPEKTRĀLĀ ANALĪZE)	355
--	------------

Indulis Vanags, Eva Striķe

25. AR VISPĀRĒJO ANESTĒZIJU SAISTĪTĀS KOMPLIKĀCIJAS	358
1. Ar respiratorisko sistēmu saistītās vispārējās anestēzijas komplikācijas	358
1.1. Ar sejas masku saistītās komplikācijas	358
1.2. Ar supraglotiskām elpceļu caurlaidības nodrošināšanas ierīcēm (LMA, laringeālā caurule) saistītās komplikācijas	358
1.3. Ar apgrūtinātu trahejas intubāciju saistītās komplikācijas	358
1.4. Balseņu spazmas	360
1.5. Mendelsoņa sindroms, regurgitācija, aspirācija	360
2. Hipoksija anestēzijas laikā	362
3. Hiperkapnija anestēzijas laikā	363
4. Ar sirds un asinsvadu sistēmu saistītās komplikācijas	363
4.1. Arteriālā hipotensija anestēzijas laikā	363
4.2. Arteriālā hipertensija anestēzijas laikā	364

4.3. Aritmija anestēzijas laikā	364	5. Neatliekamā palīdzība (ABC) un turpmākie pasākumi	383
5. Sarežģījumi, kas saistīti ar pozīciju uz operāciju galda	366	6. Ricība anafilakses gadījumā vispārējās anestēzijas laikā	385
<i>Antoņina Sondore</i>		7. Lateksa alerģija	385
26. PĒCOPERĀCIJAS SLIKTA DŪŠA UN VEMŠANA, PROFILAKSE, TERAPIJA	368	7.1. Epidemioloģija	386
1. Pēcoperācijas sliktā dūša un vemšana, vemšanas bistamība	368	7.2. Patoģenēze, kliniskā aina	386
2. Vemšanas refleksa fizioloģija. Pēcoperācijas sliktas dūšas un vemšanas patofizioloģija	369	7.3. Diagnostika	386
3. PONV cēloņi un veicinoši (riskā) faktori	370	7.4. Terapija	387
3.1. Operējamā slimnieka specifiskie faktori	370	8. Perioperatīvās anafilakses profilakse	387
3.2. Ar ķirurģisko operāciju saistītie faktori	371	8.1. A riska grupa	387
3.3. Ar anestēziju saistītie faktori	371	8.2. B riska grupa	388
3.4. Postoperatīvo faktoru nozīme PONV attīstībā	372	8.3. C riska grupa	389
4. PONV prognostiskas riska skalas	372	8.4. D riska grupa	390
5. PONV profilakses un terapijas stratēģija un taktika	373	8.5. Pārējie profilakses pasākumi	390
5.1. PONV medikamentozā terapija	373	<i>Tālis Kauliņš</i>	
5.2. Nefarmakoloģiskās PONV profilakses un terapijas metodes	376	28. ĻAUNDABĪGĀ HIPERTERMIJA	391
5.3. Antiemētiku izvēle grūtniecēm	376	1. Ievads	391
6. PONV profilakses un terapijas protokols	377	2. Epidemioloģija	391
<i>Indulis Vanags, Verners Lozovskis</i>		3. Etioloģija	391
27. ANAFILAKSE UN LATEKSA ALERĢIJA	380	4. Kliniskās izpausmes	392
1. Anafilakses definīcija, biežums, etioloģija	380	5. Ārstēšana	393
1.1. Definīcija, biežums	380	6. Diferenciāldiagnostika	393
1.2. Etioloģija	380	7. Diagnozes apstiprināšana	394
2. Anafilakses patoģenēze	380	8. Anestēzija pacientiem ar aizdomām par MH	394
3. Kliniskā aina. Diagnostiskie kritēriji	381	9. MH terapijas algoritms	395
3.1. Kliniskā aina	381	<i>Indulis Vanags, Antoņina Sondore</i>	
3.2. Diagnostiskie kritēriji	382	29. AKŪTU SĀPJU PROBLĒMAS UN TO RISINĀJUMI PERIOPERATĪVĀ PERIODĀ	397
4. Diferenciāldiagnostika. Triptāzes tests	382	1. Akūtu pēcoperācijas sāpju attīstības mehānismi	397
4.1. Diferenciāldiagnostika	382	2. Organisma atbildreakcija uz sāpēm	397
4.2. Triptāzes tests	383	3. Akūto pēcoperācijas sāpju ārstēšana	398
		3.1. Reģionālās analģēzijas metodes	398
		3.2. Multimodālā analģēzija	399
		3.3. Sistēmiskās analģēzijas metode un līdzekļi	399
		4. Analģēzija gados veciem pacientiem	401

V. SPECIĀLĀ ANESTEZIOLOĢIJA 403

Egīls Lapiņš

30. ANESTĒZIJA UN GRŪTNIECĪBA	405	2.2. Medikamentu placentārā pārnese	409
1. Fizioloģiskās pārmaiņas	405	2.3. Anestēzijas līdzekļi un krūts barošana	409
1.1. Ķermeņa masa	405	3. Dzemdību sāpju fizioloģija	410
1.2. Asinsrite	405	3.1. Dzemdību sāpju pārvade	410
1.3. Elpošanas sistēma	406	3.2. Dzemdību sāpju ietekme uz dzemdību norisi	410
1.4. Centrālā nervu sistēma	407	4. Dzemdības bez medikamentiem	411
1.5. Spinālā (subarahnoidālā) un epidurālā telpa	407	4.1. Gatavošanās dzemdībām	411
1.6. Mugurkauls	408	4.2. Pastāvīgs emocionāls atbalsts («viens pret vienu»)	411
1.7. Gremošanas sistēma	408	4.3. Masāža un pieskārieni	411
1.8. Nieres	408	4.4. Aukstuma/siltuma aplikācijas	411
1.9. Koagulācija	408	4.5. Ūdens procedūras	411
2. Medikamenti un auglis/jaundzimušais	408	4.6. Vertikāla (sēdus/tupus/stāvus) pozīcija	411
2.1. Placentārā asinsplūsma	408		

4.7. Ūdens injekcijas ādā	411	1.2. Pirmsoperācijas parakliniskie izmeklējumi .	434
4.8. Transkutāna elektriska nervu stimulācija ...	411	1.3. Konsultanti	435
4.9. Akupunktūra/akupresūra SP6 punktā	411	1.4. Bērna psiholoģiska sagatavošana	435
4.10. Hipnoze/pašhipnoze	412	1.5. Informācijas apmaiņa starp ārstu un bērnu un viņa vecākiem pirmsoperācijas vizītē	436
5. Sistēmiska analgēzija	412	1.6. Pirmsoperācijas badošanās periods	436
5.1. Opioīdi	412	1.7. Bērna farmakoloģiska sagatavošana. Premedikācija	437
5.2. Inhalācijas analgēzija	412	1.8. Vakcinācija un anestēzija	439
6. Reģionālā jeb vadu (nervu/nervu kūlišu/nervu pinumu) analgēzija	413	1.9. Vecāku klātie ievadnarkozē	439
6.1. Paracervikālo nervu blokāde	413	2. Intraoperatīvais periods	440
6.2. Kaunuma nervu (<i>n. pudendus</i>) blokāde ...	413	2.1. Monitorēšanas standarti bērnu anestēzijā	440
6.3. Starpenes infiltrācija	413	2.2. Vispārējās anestēzijas vadīšana	442
7. Centrālā neuroaksiālā analgēzija (CNA)	413	2.3. Elpceļi	453
7.1. Ietekme uz dzemdību gaitu un iznākumu ..	414	2.4. Grūti elpceļi	464
7.2. Medikamenti (Latvijā pieejamie)	414	2.5. Šķidrumu un asins pārliešanas taktika anestēzijas laikā	469
7.3. Kaudālā analgēzija	414	3. Pēcoperācijas periods	475
7.4. Epidurālā analgēzija	414	3.1. Agrīnā pēcoperācijas perioda biežākās problēmas	475
7.5. Spinālā (subarahnoidālā) analgēzija	415	3.2. Pēcoperācijas sāpes	478
7.6. Kombinēta spināli epidurālā analgēzija (KSEA)	416		
8. Anestēzija ķeizargrieziena gadījumā	416	<i>Antoņina Sondore</i>	
8.1. Anestēzijas veida izvēle	416	33. ANESTĒZIJAS ĪPATNĪBAS VECĀKA GADAGĀJUMA SLIMNIEKIEM	489
8.2. Sagatavošanās periods	416	1. Geriatrijas grupas slimnieku koncepcija	489
8.3. Uzturs	416	2. Vecuma fizioloģijas anestezioloģiskie aspekti ...	490
8.4. Antacīdu profilakse	416	2.1. Neuroloģiskās un neiropsihiskās pārmaiņas anestezioloģiskā aspektā	490
8.5. Antibakteriālā profilakse	417	2.2. Vecuma izraisītais sirds un asinsvadu fizioloģiskās un patofizioloģiskās pārmaiņas anestezioloģiskā aspektā	492
8.6. Satraukuma un nemiera mazināšana	417	2.3. Elpošanas sistēmas pārmaiņas anestezioloģiskā aspektā	494
8.7. Infiltrācijas anestēzija	417	2.4. Nieru un urīnizvades funkciju pārmaiņas anestezioloģiskā aspektā	495
8.8. Vispārējā anestēzija	417	2.5. Vecuma izraisītais patofizioloģiskas pārmaiņas aknās, endokrīnā sistēmā, vielmaiņā un termoregulācijā anestezioloģiskā aspektā ...	496
8.9. Spinālā anestēzija	418	3. Medikamentu farmakodinamiskās un farmakokinētiskās darbības īpatnības veciem cilvēkiem un anestēzijas līdzekļu izvēle	497
8.10. Epidurālā anestēzija	419	3.1. Neinhālācijas anestēzijas līdzekļu darbības īpatnības	497
8.11. Kombinēta spināli epidurāla anestēzija ...	419	3.2. Inhalācijas anestētiku darbības īpatnības ...	497
8.12. Pēcoperācijas analgēzija	420	3.3. Miorelaksantu darbības īpatnības	498
9. Intrauterīna augļa reanimācija	420	3.4. Vietējās anestēzijas līdzekļu darbības īpatnības	498
10. Grūtnieces kardiopulmonālā reanimācija	420	4. Vecu cilvēku operācijas un anestēzijas riska faktori	498
10.1. Pamatnoteikumi	421	5. Anestēzijas un perioperatīvās aprūpes nodrošināšana	499
10.2. Ķeizargrieziena sirds apstāšanās laikā ...	421	5.1. Vispārējā anestēzija un tās īpatnības	499
		5.2. Reģionālā anestēzija un tās īpatnības	499
		6. Pēcoperācijas aprūpes īpatnības	500
<i>Jurijs Bormotovs</i>			
31. ANESTĒZIJAS ĪPATNĪBAS JAUNDZIMUŠIEM	422		
1. Ievads	422		
1.1. Dažas koncepcijas par jaundzimušo nervu sistēmas fizioloģiju, anestēzijas mērķiem un to sasniegšanu	422		
1.2. Anestēzijas vielu neirotoksiskums	423		
2. Anestēzijas metodes un tehnikas	424		
2.1. Vispārējā anestēzija un tās īstenošana	424		
2.2. Spinālā anestēzija	430		
2.3. Agrīns pēcoperācijas periods	431		
<i>Biruta Mamaja</i>			
32. ANESTĒZIJA PEDIATRIJĀ	432		
1. Pirmsoperācijas periods	432		
1.1. Bērna vispārējā stāvokļa vērtēšana pirms operācijas	432		

Indulis Vanags, Antoņina Sondore, Ingrīda Saba, Sanita Ūdre

34. ANESTĒZIJA TORAKĀLĀ ĶIRURĢIJĀ	502
1. Torakālās ķirurģijas fizioloģiskie aspekti	502
1.1. Sānu pozīcijas īpatnības	502
1.2. Negatīvā pleiras dobuma spiediena zuduma īpatnības	503
1.3. Vienas plaušas ventilācijas īpatnības	503
2. Elpināšanas nodrošināšana torakālas operācijas laikā	504
3. Vienas plaušas ventilācija	505
4. Dzīvībai svarīgu organisma funkciju monitorings	506
5. Anestēzijas īpatnības un izvēle plaušu operācijas laikā	506
6. Anestēzija torakoskopiskas operācijas laikā	508
7. Anestēzija trahejas rekonstruktīvas operācijas laikā	509
8. Pacientu aprūpe agrīnā pēcoperācijas periodā ...	509

Indulis Vanags, Ilze Štrumfa, Sanita Ūdre

35. ANESTĒZIJA BULOZAS PLAUŠU SLIMĪBAS GADĪJUMĀ	511
1. Bullas un to diagnostika	511
2. Anestēzijas taktika slimniekam ar iepriekš diagnosticētu bulozu plaušu slimību	513

Indulis Vanags

36. ANESTĒZIJA HRONISKAS OBSTRUKTĪVAS PLAUŠU SLIMĪBAS GADĪJUMĀ	514
1. Hroniskas obstruktīvas plaušu slimības būtība ...	514
2. HOPS pacientiem biežāk lietotā bronhodilatējošā terapija	515
3. HOPS un anestēzijas vielas, to ietekme uz bronhu muskulatūru	515
4. Anestēzijas izvēle	516
5. Taktika bronhu spazmu gadījumā anestēzijas laikā	516

Eva Striķe, Ivita Freiberga, Roberts Leibuss, Inguna Krustiņa, Biruta Mozule

37. ANESTĒZIJA SIRDS ĶIRURĢIJĀ	518
1. Pirmsoperācijas apskate un anestēzijas plānošana	518
2. Pacienta fizikālā izmeklēšana	519
3. Laboratoriskie izmeklējumi	519
4. Anestēzijas nodrošināšana sirds ķirurģijā	520
4.1. Premedikācija un antibakteriālā profilakse	520
4.2. Ievadanestēzija	521
4.3. Anestēzijas uzturēšana	521
4.4. Perioperatīvā perioda monitorings	521
4.5. Būtiskākie faktori pirms MAR posmā	522
4.6. Sirds operācijas posmi un veicamās darbības	523
4.7. Apsvērumi mākslīgās asinsrites laikā	523

5. Mākslīgā asinsrite	524
6. Medikamenti	528
7. Mehānisks atbalsts	529
8. Heparina neitralizēšana pēc MAR pārtraukšanas	529
9. Asiņošanas kontrole pēc MAR pārtraukšanas ...	530

Antoņina Sondore

38. ANESTĒZIJA SLIMNIEKIEM AR IEGŪTĀM SIRDS VĀRSTUĻU KAITĒM NEKARDIĀLU OPERĀCIJU LAIKĀ	531
1. Iegūtās sirds vārstuļū kaites. Patoloģiskā fizioloģija	531
1.1. Faktori, kas ietekmē miokarda kontraktilitāti un sistēmisko perfūzijas spiedienu	531
2. Mitrālā vārstuļa kaites	532
2.1. Mitrālā vārstuļa (kreisās atrioventrikulārās atveres) stenoze. Cēloņi, patoloģiskā fizioloģija, klīniskā aina, anestēzijas nodrošināšana ...	532
2.2. Mitrālā regurgitācija (mitrālā vārstuļa mazspēja). Klasifikācija un cēloņi, patoloģiskā fizioloģija, klīniskā aina, anestēzijas nodrošināšana	534
2.3. Mitrālā vārstuļa prolapsis	536
3. Aortālās atveres kaites	537
3.1. Aortālās atveres stenoze (aortālā stenoze). Cēloņi, patoloģiskā fizioloģija, klīniskā aina, anestēzijas nodrošināšana	537
3.2. Aortālā regurgitācija (aortālā vārstuļa mazspēja)	538

Eva Striķe, Inguna Sprice

39. PACIENTU PERIOPERATĪVĀ APRŪPE AR IMPLANTĒTU ELEKTROKARDIOSTIMULATORU VAI INTRAKARDIĀLU DEFIBRILATORU ..	541
1. Elektromagnētiskās interferences ietekme uz elektrokardiostimulatoru	541
2. Elektrokardiostimulatori, to veidi	541
3. Elektrokardiostimulatoru darbības režīmi	541
4. Rīcības algoritms	542
4.1. Pirmsoperācijas rīcības algoritms	542
4.2. Nepieciešamais aprīkojums operācijā	543
4.3. Rīcības algoritms plānotas ķirurģijas gadījumā	544
4.4. Rīcības algoritms neatliekamas ķirurģijas gadījumā	544
4.5. Rīcības algoritms specifiskos klīniskos gadījumos	544

Indulis Vanags, Tamāra Zitare, Anita Skudre

40. ANESTĒZIJA NEIROĶIRURĢIJĀ	545
1. Anestēzijas īpatnības neiroķirurģiskās operācijās un galvenie uzdevumi anestēzijas laikā	545
2. Galvas smadzeņu fizioloģiskie rādītāji un to pārmaiņas patoloģijas gadījumā	545

3. Vazoaktīvo un citu vielu ietekme uz smadzenēm .	546
4. Anestēzijas vielu ietekme uz smadzenēm	547
5. Anestēzijas izvēle intrakraniālā operācijā	548
6. Anestēzija, slēdzot galvas smadzeņu asinsvadu aneirismas un malformācijas mezglus	549
6.1. Anestēzija smadzeņu asinsvadu aneirismu un malformācijas kraniotomijas operācijās .	549
6.2. Anestēzija endovazālās neiroradioloģiskās operācijās	550
7. Smadzeņu tūskas profilakse un ārstēšana	552

Inga Misāne

41. ANESTĒZIJA ORTOPĒDIJĀ	555
1. Vispārīgs ortopēdiskās ķirurģijas pacientu un anestēzijas raksturojums	555
2. Pacienta pirmsoperācijas izmeklēšana un sagatavošana	555
3. Vispārīgs ortopēdisko operāciju raksturojums	556
4. Autohemotransfūzija un citas asins saglabāšanas metodes	556
5. Operāciju pozas	559
6. Žņauģa lietošana	559
7. Kaula cementa implantācijas jeb metilmetakrilāta sindroms	560
8. Biežākās locītavu endoprotezēšanas operācijas ortopēdijā	561
9. Mugurkaula operācijas	564
10. Iegurņa osteosintēze	566
11. Ankilozējošais spondilīts	567
12. Reimatoīdais artrīts	567
13. Venozais trombembolisms	568
14. Tauku embolija	569

Inga Misāne

42. ANESTĒZIJA UN INTENSĪVĀ TERAPIJA POLITRAUMAS GADĪJUMĀ	571
1. Politrauma — definīcija un izplatība	571
2. Prioritātes neatliekamās palīdzības pasākumos un ķirurģijā	572
3. Elpceļu nodrošināšana, ventilācija	575
4. Hemorāģiskā šoka ārstēšana	577
4.1. Hemorāģiskā šoka patofizioloģija	577
4.2. Hemorāģiskā šoka ārstēšana	577
4.3. Asiņošanas vietas diagnostika	581
4.4. Asiņošanas apturēšana	582
5. Dažādas lokalizācijas traumu ārstēšanas svarīgākie aspekti	583
5.1. Galvas smadzeņu trauma	583
5.2. Sejas, kakla un elpceļu traumas	583
5.3. Krūškurvja trauma	584
5.4. Vēdera dobuma trauma	588
5.5. Iegurņa lūzumi	589
5.6. Ekstremitāšu trauma	590
5.7. Mugurkaula trauma un muguras smadzeņu bojājums (MSB)	591

6. Trauma grūtniecēm	594
7. Politraumas pacientu sekundārā intensīvā terapija	595

Indulis Vanags, Antoņina Sondore

43. VISPĀRĒJĀ ANESTĒZIJA OFTALMOLOĢIJĀ	597
1. Indikācijas vispārējai anestēzijai oftalmoloģijā	597
2. Acs ķirurģijas īpatnības un prasības anestēzijai oftalmoloģijā	597
3. Intraokulārais spiediens un tā pārmaiņas operācijas un anestēzijas ietekmē	598
3.1. Premedikācijā un ievadnarkozē lietojamo zāļu vielu ietekme uz IOS	598
3.2. Anestēzijas uzturēšanas posmā lietojamo zāļu vielu ietekme uz IOS	598
4. Anestezioloģiskā stratēģija un taktika slimniekiem ar paaugstinātu IOS	599
5. Dažādu acs ķirurģijā lietojamo zāļu vielu sistēmiskā iedarbība	599
6. Vispārējās anestēzijas nodrošināšana	600
7. Sedācija oftalmoloģiskiem slimniekiem	601
8. Anesteziologa taktika okulokardiālā refleksa gadījumā	601

Dmitrijs Sokolovs

44. VIETĒJĀ UN REĢIONĀLĀ ANESTĒZIJA OFTALMOLOĢIJĀ	602
1. Ievads	602
2. Pirmsoperācijas apskates un sagatavošanas īpatnības	602
3. LA/RA un vispārējās anestēzijas salīdzinājums	603
4. Topiskā/infiltrācijas anestēzija acs operācijās	603
5. Reģionālā anestēzija acs operācijās: retrobulbārā, peribulbārā un episklerālā (sub-Tenona) blokāde	604
5.1. Reģionālās anestēzijas specifika acs ķirurģijā	604
5.2. Kontraindikācijas	605
5.3. Tehnika	605
5.4. Komplikācijas un to pārvaldības pamatprincipi	608
6. Reģionālai anestēzijai oftalmoloģijā lietojamie medikamenti	609

Dmitrijs Sokolovs

45. ANESTĒZIJA OTORINOLARINGOLOĢIJĀ UN GALVAS UN KAKLA ĶIRURĢIJĀ	610
1. Dalītie elpceļi un elpceļu pārvaldības plānošana	610
2. Elpceļu pārvaldības aprīkojums un rīkles tamponāde	610
3. Ventilācija	613
4. Ekstubācijas īpatnības ORL un galvas un kakla ķirurģijā	613
5. Intraoperatīvais nervu monitorings	615
6. Hipotensīvā anestēzija	616
7. Remifentanils anestēzijai ORL un galvas un kakla ķirurģijā	617
8. Rokuronijs un sugammadekss	618

Baiba Pauliņa, Sarmīte Plūme

46. VISPĀRĒJĀ ANESTĒZIJA OTORINOLARINGOLOĢIJĀ	619
1. Otorinolaringoloģisko operāciju anestēzioloģiskie aspekti. Anestēzijas izvēle	619
1.1. Intranazālās operācijas	619
1.2. Vidusauss un iekšējās auss operācijas	619
1.3. Operācijas kakla apvidū	620
1.4. Operācijas balss saišu un balsenes apvidū ar tiešo laringoskopiju	620
1.5. Lāzerķirurģija balsenes apvidū	620
2. Elpceļu caurlaidības nodrošināšana otorinolaringoloģijā	621

Indulis Vanags, Antoņina Sondore

47. ANESTĒZIJA LAPAROSKOPISKĀ ĶIRURĢIJĀ ..	622
1. Laparoskopisko operāciju būtība, priekšrocības un kontrindikācijas	622
2. Pneimoperitonejs un tā ietekme uz organisma sistēmām	623
3. Faulera un Trendelenburga pozīcijas nosacītās pārmaiņas	624
4. Anestēzija laparoskopiskā ķirurģijā	624

Antoņina Sondore, Indulis Vanags

48. ANESTĒZIJA OPERATĪVĀ GINEKOLOĢIJĀ ..	627
1. Ginekoloģiskās operācijas anestēzioloģiskā aspektā	627
2. Trombozes profilakse operatīvā ginekoloģijā	627
3. Anestēzija un perioperatīvā aprūpe onkoginekoloģiskās operācijās	629
4. Anestēzija un perioperatīvā aprūpe ginekoloģiskā laparoskopijā	631
5. Ginekoloģiskās operācijas dienas stacionārā	633

Indulis Vanags

49. ANESTEZIOLĢISKĀ STRATĒGIJA UN TAKTIKA PACIENTIEM AR PILNU KUŅĢI. VISPĀRĒJĀS ANESTĒZIJAS ĀTRĀ INDUKCIJA	635
---	------------

Antoņina Sondore, Jānis Nemme

50. ANESTĒZIJA NEATLIEKAMĀS UN STEIDZAMĀS VĒDERA DOBUMA OPERĀCIJĀS	637
1. Akūta abdominālā ķirurģiskā patoloģija anestēzioloģiskā aspektā	637
2. Pacienta pirmsoperācijas izmeklēšana un sagatavošana	639
2.1. Anamnēzes ievākšana un pirmsoperācijas izmeklēšana	639
2.2. Laboratoriskie un funkcionālie izmeklējumi un to interpretācija	640
2.3. Pirmsoperācijas sagatavošana un anestēzijas metodes izvēle	641
3. Intraoperatīvā un agrīnā pēcanestēzijas aprūpe ..	642

Antoņina Sondore

51. ANESTĒZIJA AMBULATORISKĀ UN VIENDIENAS ĶIRURĢISKĀ STACIONĀRĀ .	645
1. Ambulatoriskā ķirurģija un ambulatorisks ķirurģisks slimnieks	645
2. Slimnieku atlase ambulatoriskai ķirurģijai un anestēzijai	646
2.1. Sociālie faktori	646
2.2. Medicīniskie faktori	646
3. Anestēzijas nodrošināšana	651
3.1. Pirmsoperācijas periods	651
3.2. Intraoperatīvais periods	652
4. Agrīnā pēcanestēzijas un pēcanestēzijas perioda nodrošināšana	654
4.1. Pamošanās un pārvešanas kritēriji no operāciju zāles uz palātu	654

Juris Svaža

52. VISPĀRĒJĀ ANESTĒZIJA UN SEDATĪVĀ ANALGĒZIJA AMBULATORISKĀ STOMATOLOĢIJĀ	656
1. Ievads	656
2. Vispārējās anestēzijas indikācijas zobārstniecībā .	657
3. Pacientu atlase un vērtēšana	658
4. Pirmsanestēzijas periods	658
5. Vispārējā anestēzija	659
6. Pēcanestēzijas periods, pacientu mājās atlaišanas kritēriji	660
7. Sedācija un sedatīva analgēzija stomatoloģijā	660

Jānis Nemme

53. ANESTĒZIJA RADIOLOĢISKO IZMEKLĒJUMU LAIKĀ	663
1. Anestēzioloģiskās nodrošināšanas vispārīgie principi radioloģijā	663
2. Prasības medikamentiem un to racionāla izvēle diagnostiskā radioloģijā	663
3. Taktika atsevišķu radioloģisko izmeklējumu laikā	665
4. Angiogrāfija un asinsvadu embolizācija	667

Antoņina Sondore

54. ANESTĒZIJA AKNU PATOLOĢIJAS GADĪJUMĀ	669
1. Aknu anatomija, fizioloģija, patofizioloģija un funkcijas anestēzioloģiskā aspektā	669
1.1. Aknu asinsrites īpatnības	669
1.2. Aknu asinsrite operācijas un anestēzijas gadījumā	670
1.3. Aknu morfoloģijas īpatnības anestēzioloģiskā aspektā	671
1.4. Aknu funkciju īpatnības anestēzioloģiskā aspektā	672
2. Ķirurģiskā riska vērtēšana aknu patoloģijas gadījumā	676

3. Perioperatīva aprūpe aknu patoloģijas gadījumā ..	676	4. Anestēzijas izvēle abdominālas un radikālas	
3.1. Slimnieku rutinēta izmeklēšana	676	prostatektomijas gadījumā	699
3.2. Slimnieka sagatavošana pirmsoperācijas		5. Anestēzija cistektomijas gadījumā	699
periodā un stāvokļa optimizācija	677	6. Anestēzija urolitiāzes slimniekiem	
3.3. Anestēzijas izvēle un praktiska		ekstrakorporālās litotripsijas laikā	700
nodrošināšana	677	7. Anestēzijas nodrošināšana uroloģiskas	
4. Agrīnā pēcoperācijas perioda nodrošināšana	678	endoskopijas laikā	701
5. Īpaši gadījumi aknu ķirurģijā	679	8. Anestēzija pacientiem ar dzimumorgānu	
5.1. Slimnieki ar portālo hipertensiju un barības		patoloģiju	702
vada varikozām vēnām	679		
5.2. Asimptomātiskie slimnieki ar novirzēm			
aknu funkcionālos testos	680		
5.3. Slimnieki ar palielinātu bilirubīna līmeni			
asinīs	680		

Antoņina Sondore

55. ANESTĒZIJA NIERU PATOLOĢIJAS GADĪJUMĀ .....

681	1. Hroniskas un akūtas nieru patoloģijas
	raksturojums .....
	1.1. Nieru anatomija, fizioloģija, patofizioloģija
	un funkcijas .....
	1.2. Hroniskas nieru mazspējas klasifikācija ....
	1.3. Akūtas nieru mazspējas raksturojums .....
	1.4. Urēmiskā sindroma raksturojums .....
	2. Nieru funkcijas anestētiku un citu zāļu izvadīšanā.
	Anestēzijas līdzekļu farmakokinētika
	un farmakodinamika .....
	2.1. Neinhālijas zāļu farmakokinētika un
	farmakodinamika .....
	2.2. Inhālijas anestētiku farmakokinētika un
	farmakodinamika .....
	3. Slimnieku perioperatīvā aprūpe un anestēzijas
	nodrošināšana .....
	3.1. Preoperatīvais periods .....
	3.2. Slimnieka stāvokļa optimizācija pirms
	operācijas un anestēzijas .....
	3.3. Anestēzijas nodrošināšana un intraoperatīvā
	aprūpe .....
	3.4. Agrīna postoperatīvā perioda sarežģījumi
	un to risināšana .....

Antoņina Sondore, Indulis Vanags

56. ANESTĒZIJA NIERU UN UROGENITĀLĀS SISTĒMAS ĶIRURĢIJĀ .....

693	1. Nieru un urogenitālās sistēmas patoloģijas
	anestezioloģiskie aspekti .....
	2. Anestēzijas nodrošināšana radikālas nefrektomijas
	vai nieru parenhīmas rezekcijas gadījumā .....
	3. Anestēzijas īpatnības transuretrālas
	prostatektomijas gadījumā .....
	3.1. TURP sindroms. Patoloģiskā fizioloģija,
	klīniskā aina, diagnostika .....
	3.2. TURP sindroma ārstēšanas stratēģija un
	taktika .....

Antoņina Sondore

57. ANESTĒZIJA NIERU TRANSPLANTĀCIJĀ UN SLIMNIEKIEM AR PĀRSTĀDĪTU NIERI ....

703	1. Nieru transplantācijas nozīme hroniskas nieru
	mazspējas slimnieku ārstēšanā .....
	2. Prasības anestēzijai nieru transplantācijā .....
	3. Recipienta īpatnības. Dzīvībai svarīgu funkciju
	pārmaiņas slimniekiem ar HNM terminālo
	stadiju .....
	4. Anestēzijā un operācijā lietojamo zāļu darbības
	īpatnības HNM terminālā stadijā un to izvēle ...
	5. Hemodinamiskas stabilitātes, homeostāzes un
	transplantējamā orgāna funkciju intraoperatīvā
	nodrošināšana .....
	6. Agrīnā pēctransplantācijas perioda
	nodrošināšana .....
	7. Anestēzijas galvenie principi pacientiem ar
	pārstādītu nieri .....

Antoņina Sondore

58A. ANESTĒZIJAS ĪPATNĪBAS UN NODROŠINĀŠANA CUKURA DIABĒTA SLIMNIEKIEM .....

716	1. Cukura diabēta diagnostiskie kritēriji, klasifikācija
	un raksturojums .....
	2. Cukura diabēta patofizioloģija anestezioloģiskā
	aspektā .....
	3. Cukura diabēta un tā pavadpatoloģijas
	farmakoterapijas iespējamās blaknes .....
	4. Anestēzijas līdzekļu, tehnikas, ķirurģiskas
	traumas ietekme .....
	5. Cukura diabēta slimnieku perioperatīvā aprūpe
	un anestēzijas nodrošināšana .....
	5.1. Preoperatīvais periods .....
	5.2. Perioperatīvais periods .....
	5.3. Anestēzijas nodrošināšanas pamatprincipi .
	5.4. Pēcoperācijas un pēcanestēzijas periods ...
	6. Anesteziologa taktika ketoacidozes gadījumā ....

Antoņina Sondore

58B. ANESTĒZIJAS ĪPATNĪBAS VAIROGDZIEDZERA UN EPITĒLIJĶERMENĪŠU PATOLOĢIJAS GADĪJUMĀ .....

730	1. Ieskats vairogdziedzera fizioloģijā un
	patofizioloģijā .....

2. Hipertireozes anestezioloģiskie aspekti	732	5.2. Perioperatīvā aprūpe, anestēzijas izvēle un nodrošināšana	768
2.1. Hipertireozes klasifikācija un raksturojums . .	732	6. Multiplās sklerozes anestezioloģiskie aspekti	769
2.2. Vairogdziedzera izraisīto anestezioloģisko grūtību raksturojums	732	6.1. Perioperatīvā aprūpe, anestēzijas izvēle un nodrošināšana	769
2.3. Perioperatīvā aprūpe hipertireozes gadījumā	733	7. Anestēzija un perioperatīvā aprūpe epilepsijas slimniekiem	770
3. Hipotireozes anestezioloģiskie aspekti	737		
4. Epitēlijķermenīšu patoloģijas anestezioloģiskie aspekti	738	<i>Indulis Vanags, Pēteris Tomiņš</i>	
<i>Antoņina Sondore</i>		60. ANESTĒZIJA PACIENTIEM AR HEMATOLOĢISKĀM NOVIRZĒM	772
58C. ANESTĒZIJA FEOHROMOCITOMAS GADĪJUMĀ	742	1. Sirpjveida šūnu anēmija	772
1. Feohromocitomas etioloģija, patoloģiskā fizioloģija, kliniskā aina, diagnostika, terapija	742	2. Talasēmija	773
2. Anestēzijas nodrošināšana un perioperatīvā aprūpe	745	3. Hemolītiskā anēmija	773
3. Īpašs gadījums — grūtnieču feohromocitoma . . .	747	4. Trombocītu darbības traucējumi	774
<i>Antoņina Sondore</i>		5. Hemofīlija un asinsreces traucējumi	774
58D. ANESTĒZIJA VIRSNIERU GAROZAS UN HIPOFĪZES FUNKCIJU TRAUCĒJUMU GADĪJUMĀ	748	<i>Agnese Ozoliņa, Eva Striķe, Nora Porīte, Kārlis Zabothenis, Mihails Bekers Ančepalovskis</i>	
1. Virsnieru garozas fizioloģija un patoloģiskā fizioloģija anestezioloģiskā aspektā	748	61. ANESTĒZIJA PACIENTIEM, KAS LIETO ANTIAGREGANTUS UN ANTIKOAGULANTUS	778
2. Adrenokortikālās funkcijas traucējumi	750	1. Antiagreganti	778
2.1. Adrenokortikālā mazspēja (Adisona slimība)	750	1.1. Aspirīns	778
2.2. Hiperadrenokorticismis (Kušinga sindroms)	752	1.2. P2Y12 inhibitori	779
2.3. Hiperaldosteronisms (Konna sindroms) . . .	753	1.3. Glikoproteīna IIb/IIIa inhibitori	779
3. Hipofīzes patoloģija (akromegālija) anestezioloģiskā aspektā	754	2. Antikoagulanti	780
<i>Antoņina Sondore</i>		2.1. Heparīns	780
59. ANESTĒZIJAS ĪPATNĪBAS NEIROMUSKULĀRĀS, MUSKULOSKELETĀLĀS UN NEIRĀLĀS PATOĻIJAS GADĪJUMĀ	757	2.2. Mazmolekulārie heparīni	782
1. Īss ieskats fizioloģijā un patofizioloģijā	757	2.3. Varfarīns	782
2. Miastēnijas anestezioloģiskie aspekti	757	2.4. Tiešie perorālie antikoagulanti	783
2.1. Miastēnijas patofizioloģija, raksturojums, diagnostika un terapijas principi	758	3. Neuroaksiālā anestēzija un invazīvās procedūras sāpju terapijā	785
2.2. Anestēzijas un perioperatīvās aprūpes īpatnības miastēnijas slimniekiem	759	<i>Indulis Vanags</i>	
3. Miastēniskā (Lamberta–Ītona) jeb paraneoplastiskā sindroma anestezioloģiskie aspekti	762	62. ANESTĒZIJA PACIENTIEM AR ADIPOZITĀTI	789
4. Muskuloskeletālo slimību anestezioloģiskie aspekti	763	1. Adipozitāte, ideāla ķermeņa masa, ķermeņa masas indekss	789
4.1. Muskulārā distrofija	763	2. Anatomiskās un fizioloģiskās pārmaiņas adipozitātes gadījumā	790
4.2. Miotonija	765	3. Anestezioloģiskās problēmas	791
4.3. Anestēzijas īpatnības poliradikuloneirīta (Gijēna–Barē sindroma) gadījumā	766	4. Pacienta sagatavošana anestēzijai	791
5. Pārkinsona slimības anestezioloģiskie aspekti . . .	767	5. Anesteziologa pirmsoperācijas konsultācijas principi	792
5.1. Pretpārkinsonisma terapija un tās ietekme	767	6. Reģionālā anestēzija	792
		7. Vispārējā anestēzija	792
		8. Pēcoperācijas periods	794
		9. Adipozitāte grūtniecei un anestēzija	795
		<i>Juris Svaža</i>	
		63. OBSTRUKTĪVAS MIEGA APNOJAS PACIENTU PERIOPERATĪVĀ APRŪPE	796
		1. Obstruktīvas miega apnojas sindroma (OMAS) definīcija, raksturojums un vēsture	796

2. OMAS patoģenēze	796
3. Paaugstināta OMAS riska klīniskās pazīmes un simptomi	799
4. Saistība ar perioperatīvo risku	799
5. Ieteikumi paaugstināta OMAS riska pazīšanai ...	800
6. Ieteikumi OMAS pacientu perioperatīvai aprūpei	801

Biruta Mamaja

64. ANESTEZIOLĒGISKĀ NODROŠINĀŠANA PLASTISKĀ, ESTĒTISKĀ UN REKONSTRUKTĪVĀ ĶIRURĢIJĀ	804
1. Plastiskā estētiskā ķirurģija	804
1.1. Vispārīgie anestēzioloģiskā menedžmenta principi	804

1.2. Sejas liftings	804
1.3. Augšējā un apakšējā blefaroplastika	805
1.4. Ārējās auss korekcija	805
1.5. Krūšu palielināšana	805
1.6. Krūšu samazināšana	805
1.7. Abdominoplastika	806
1.8. Tauku atsūkšana	806
1.9. Tumescētā anestēzija rokas ķirurģijā	807
2. Plastiskā rekonstruktīvā ķirurģija	807
2.1. Rekonstruktīvās ķirurģiskās metodes	807
2.2. Mikrovaskulārā brīvo lēveru ķirurģija	808
2.3. Anestēzioloģiskā nodrošināšana mikrovaskulārā ķirurģijā	812
2.4. Pēcoperācijas aprūpe	817
2.5. Lēvera monitorēšana	817

VI. MĀKSLĪGĀ PLAUŠU VENTILĀCIJA ANESTEZIOLĒGIJAS /INTENSĪVĀS TERAPIJAS PRAKSĒ **819**

Indulis Vanags, Pēteris Ošs

65. MĀKSLĪGĀ PLAUŠU VENTILĀCIJA UN ELPOŠANAS FIZIOLOĢIJA	821
1. Plaušu funkcijas	821
2. Surfaktants	821
3. Elpošanas funkcijas statistiskie raksturlielumi	822
4. Elpošanas funkcijas dinamiskie raksturlielumi ..	823
5. Elpošanas darbs. Elpošanas sistēmas izplešamība	823
6. Elpceļu slēgšanās kapacitāte un tilpums	824
7. Elpceļu pretestība	825
8. Ventilācijas tilpuma — plūsmas ātruma un ventilācijas tilpuma — elpceļu spiediena cilpu monitorings	826
9. Faktori, kas veicina elpošanas nepietiekamību anestēzioloģijā	827
9.1. Difūzijas traucējumi caur alveokapilāro membrānu	828
9.2. Gāzu saistība asinīs	828
10. Elpošanas nepietiekamības veidi	829
10.1. Restriktīva elpošanas nepietiekamība	829
10.2. Obstruktīva elpošanas nepietiekamība	829
11. Mākslīgā plaušu ventilācija (MPV)	830
12. MPV sākotnējie raksturlielumi	830
13. MPV nelabvēlīgā ietekme	831
14. Mākslīgās plaušu ventilācijas pamatveidi	832
15. Kontrolēta (tilpuma vai spiediena) elpināšana ..	832
15.1. Tilpumkontrolētas elpināšanas raksturojums	833
15.2. Spiedienkontrolētas elpināšanas raksturojums	833
16. Pozitīvs izelpas beigu spiediens (PEEP)	834
17. Asistējošā elpināšana. Asistējošā/kontrolēta elpināšana	835
17.1. Asistējošā elpināšana	835
17.2. Asistējošā/kontrolēta elpināšana	835

18. Sinhronā intermitējošā mākslīgā plaušu ventilācija	836
19. Spiedienbalstīta elpināšana	836
20. Citi MPV veidi	837
20.1. Spiedienregulēta tilpumkontrolēta elpināšana	837
20.2. Tilpumbalstīta elpināšana	837
20.3. Automātiskā režīma elpināšana	837
20.4. Tilpumnodrošināta spiedienbalstīta elpināšana	838
20.5. Proporcionālā asistējošā elpināšana	838
20.6. Apgriezto (inverso) attiecību elpināšana ..	838
20.7. Neirāli kontrolēts paligventilācijas režīms ..	838
21. Pastāvīga pozitīva spiediena nodrošināšana elpceļos	838
22. Elpināšana BIPAP režīmā	839
23. Augstfrekvences MPV	840
24. MPV režīma veidi vispārējās anestēzijas laikā ..	841
25. Elpināšanas izraisīts akūts plaušu bojājums	841
26. Pieļaujamā hiperkapnija	842
27. Slāpekļa monoksīda (NO) izmantošana anestēzioloģijā un intensīvā terapijā	842
28. Parciālā likvidā (šķidrā) elpināšana	843
29. Mazo un minimālo plūsmu anestēzija	844

Pēteris Ošs

66. ATRADINĀŠANA NO ELPINĀŠANAS	845
1. Atradināšanas raksturojums	845
2. Palielināta elpošanas slodze	845
3. Elpošanas nepietiekamības pamatfaktori	846
3.1. Centrāli elpošanas traucējumi	846
3.2. Plaušu patoloģija	846
3.3. Sirds un asinsvadu sistēmas nepietiekamība	846
4. Elpošanas muskuļu spējas	847

5. Psiholoģiskie faktori	848	2. NIV lietošana intensīvā terapijā	854
6. Atradināšanas raksturlielumi	848	3. NIV indikācijas un kontrindikācijas	855
6.1. Vispārīgie kritēriji	848	4. NIV tehnika un monitorings	855
6.2. Specifiskie kritēriji	848	4.1. NIV tehnika	855
7. Atradināšanas secība	849	4.2. Neinvazīvās ventilācijas monitorings	856
8. Nesekmīga atradināšana	850	5. Neinvazīvās ventilācijas lietošana atsevišķu	
9. Atradināšanas veidi	850	patoloģiju gadījumā	856
10. Ekstubācija	851	5.1. Neinvazīvā ventilācija hroniskas obstruktīvas	
		plaušu slimības (HOPS) uzliesmojuma	
		gadījumā	856
		5.2. Neinvazīvā ventilācija kardiogēniskas	
		plaušu tūskas ārstēšanā	857

Pēteris Ošs

67. NEINVAZĪVĀ VENTILĀCIJA	853
1. Neinvazīvās ventilācijas būtība	853

VII. INTENSĪVĀ TERAPIJA **859**

Viesturs Liguts

68. INTENSĪVĀS TERAPIJAS NODAĻAS DARBĪBAS PAMATPRINCIPI	861
1. Intensīvās terapijas nodaļas definīcija un uzdevumi	861
2. Minimālās intensīvās terapijas nodaļas infrastruktūras prasības	861
2.1. Ieteicamais intensīvās terapijas gultu skaits	861
2.2. Ieteicamā intensīvās terapijas nodaļas funkcionālā struktūra	862
2.3. Intensīvās terapijas nodaļas personāls	862
3. Ārstniecības un aprūpes norise intensīvās terapijas nodaļā	863
4. Pacientu intensīvās aprūpes līmenis	864
5. Kritēriji pacientu ievietošanai intensīvās terapijas nodaļā	865
6. Pacientu pārvešanas kritēriji no intensīvās terapijas nodaļas	866
7. Intensīvās terapijas izmaksas	866

Pēteris Tomiņš

69. CENTRĀLĀS VĒNAS KATETRS	867
1. Katetra implantācija	867
2. Katetra izvēle	868
3. Komplikāciju klasifikācija	868
4. Atsevišķas komplikācijas	868
5. Katetra apkope un infekcijas profilakses paņēmieni	869
6. Katetra glābšana	870

Indulis Vanags

70. SKĀBJU UN SĀRMU LĪDZSVARA TRAUCĒJUMI, TO INTERPRETĀCIJA UN KOREKCIJA	871
1. Organisma bufersistēmas un skābju un sārmu līdzsvara kontrolesistēmas	871
1.1. Respiratoriskā skābju un sārmu līdzsvara kontrole	871
1.2. Renālā skābju un sārmu līdzsvara kontrole	872
2. Skābju un sārmu līdzsvara raksturlielumi	872

3. Anjonu sprauga	873
4. Acidoze un alkaloze, to kompensācijas pakāpes un posmi skābju un sārmu līdzsvara novērtēšanai	873
5. Respiratoriskā acidoze	874
5.1. Etioloģija	874
5.2. Skābju un sārmu līdzsvara raksturlielumu pārmaiņas	875
5.3. Diagnostika	875
5.4. Terapija	876
6. Respiratoriskā alkaloze	877
6.1. Etioloģija	877
6.2. Skābju un sārmu līdzsvara raksturlielumu pārmaiņas	877
6.3. Diagnostika	877
6.4. Terapija	878
7. Metaboliskā acidoze	878
7.1. Etioloģija	878
7.2. Skābju un sārmu līdzsvara raksturlielumu pārmaiņas	878
7.3. Diagnostika	879
7.4. Terapija	880
8. Metaboliskā alkaloze	883
8.1. Etioloģija	883
8.2. Skābju un sārmu līdzsvara raksturlielumu pārmaiņas	883
8.3. Diagnostika	883
8.4. Terapija	884
9. Anestēzijas īpatnības pacientiem ar skābju un sārmu līdzsvara novirzēm	884

Egons Daugulis, Pēteris Ošs

71. ŪDENS UN ELEKTROLĪTU MAIŅAS TRAUCĒJUMI. ORGANISMA ŠĶIDRUMA BILANCE	887
1. Ūdens	887
1.1. Kopējais ūdens daudzums	887
1.2. Ekstracelulārā telpa	887
1.3. Ūdens regulācija	888
1.4. Ūdens apmaiņa	889

2. Šķidrums pārvietošanās organismā	890
3. Nātrijs	891
3.1. Hiponatrēmija	891
3.2. Hiponatrēmijas patofizioloģija	892
3.3. Hiponatrēmijas klīniskā aina	892
3.4. Hiponatrēmijas veidi	892
4. Hiponatrēmijas terapija	894
5. Hipernatrēmija	895
6. Kālijs	896
6.1. Hipokaliēmija	896
6.2. Hiperkaliēmija	897
7. Magnijs	899
8. Kalcījs	900
8.1. Kalcija maiņas regulācija	901
8.2. Hipokalcēmija	901
8.3. Hiperkalcēmija	902
9. Fosfāti	903
9.1. Hipofosfatēmija	903
9.2. Hiperfosfatēmija	904
10. Ūdens un elektrolītu līdzsvars	904

Ivars Jēgers, Jurijs Bormotovs

72. INTENSĪVĀ TERAPIJA PEDIATRIJĀ SAISTĪBĀ AR ŠĶIDRUMA UN ELEKTROLĪTU LĪDZSVARU UN TĀ KOREKCIJU	907
1. Ievads	907
2. Kardiovaskulāras atšķirības	907
2.1. Anatomiskās atšķirības	907
2.2. Fizioloģiskās atšķirības	908
3. Nieru funkcijas	908
4. Šķidrums un elektrolītu līdzsvars	909
4.2. Fizioloģiskais patēriņš	910
4.3. Zudums	911
4.4. Nātrijs	913
4.5. Kālijs	916
4.6. Magnijs	918
4.7. Kalcījs	919

Inga Dārzniece

73. TRANSFUZIOLĒGIJAS PAMATI	921
1. Imūnhematoloģija	921
1.1. Asins grupas noteikšana ABO sistēmā	922
1.2. Rēzus sistēmas antigēnu noteikšana	923
1.3. Antieritrocitāro antivielu noteikšana	924
1.4. Saderības testi	924
1.5. Hemotransfūzija jaundzimušiem	925
2. Transfūzijas reakcijas	925
3. Hemotransfūzijas klīniskā fizioloģija	926
4. Transfūzijas taktika akūtas asiņošanas gadījumā ..	927
5. Asins sagatavošana, glabāšana	927
6. Pārļiešanai pieejamie asins komponenti	927
6.1. EM veidi	927
6.2. Svaigi saldēta plazma	928
6.3. Trombocītu masa	928
6.4. Cilvēka albumīns	929

6.5. Krioprecipitāts	929
6.6. Imūnglobulīni	929
7. Donora asiņu negatīvā iedarbība	929
8. Autohemotransfūzija	930
9. Masīvas hemotransfūzijas sindroms	930

Pēteris Ošs, Egons Daugulis

74. ŠOKS. HIPOVOLĒMISKAIS ŠOKS	931
1. Šoka definīcija	931
2. Šoka cēloņi un klasifikācija	931
3. Šoka patoģenēze	932
4. Orgānu sistēmu disfunkcija šoka stāvoklī	932
5. Hipovolēmisks šoks	933
6. Hipovolēmiska šoka patoloģiskā fizioloģija	933
7. Hipovolēmijas un šoka cēloņi	935
8. Šoka diagnostika un vērtēšana	936
8.1. Hemodinamikas raksturlielumu vērtēšana ..	937
9. Laboratoriskās analīzes	939
9.1. Hematokrits. Hemoglobīns	939
9.2. Skābekļa piegāde	939
9.3. Skābekļa uzņemšana	939
9.4. Skābekļa ekstrakcijas lielums	939
9.5. Laktātu koncentrācija	940
10. Hipovolēmiska šoka ārstēšana	940
10.1. Elpošanas nodrošināšana	941
10.2. Hipovolēmijas korekcija	941
10.3. Pārlejāmie šķidumi	942
10.4. Kateholamīnu lietošana	943
11. Hipovolēmiska šoka monitorēšana	943
12. Terapijas efektivitāte. Prognoze	944

Aija Mača

75. KARDIOĢĒNISKS ŠOKS	945
1. Definīcija	945
2. Etioloģija	945
3. Riska faktori	945
4. Patoloģiskā fizioloģija	946
5. Klīniskā aina	946
6. Diagnostika	947
7. Ārstēšana	948
8. Akūts koronārs sindroms un kardiogēnisks šoks	951
9. Prognoze	952

Oļegs Sabeļņikovs, Pēteris Ošs

76. SEPSE	953
1. Trīs sepses definīcijas	953
1.1. Ievads	953
1.2. Definīciju vēsture	953
1.3. SOFA skala	954
1.4. Reducētā SOFA skala	954
2. Patoģenēze	954
2.1. Organisma atbildreakcijas disregulācija ..	954
2.2. Orgānu disfunkcija	954
2.3. Mikrocirkulācijas disfunkcija	955

2.4. Diskoagulācija	955		
2.5. Mitohondriālā disfunkcija	955		
3. Pārmaiņas organismā sepses gadījumā	955		
4. Ārstēšana. Sākmstāvokļa stabilizācija	956		
4.1. Infūzijterapija	956		
4.2. Ievadāmā šķidruma daudzuma noteikšana	957		
4.3. Ievadāmais šķidruma veids	959		
4.4. Vazopresori	960		
4.5. Inotropiskā terapija	961		
4.6. Asins produkti	962		
4.7. Pretinfekcijas terapija	962		
4.8. Antibakteriālā terapija	962		
4.9. Septiskā perēkļa kontrole	963		
4.10. Mākslīgas plaušu ventilācijas stratēģija slimniekiem ar sepses ierosinātu akūtu plaušu bojājumu vai akūtu respiratoriskā distresa sindromu (ARDS)	963		
4.11. Nieru aizstājterapija	964		
4.12. Glikēmijas kontrole	964		
4.13. Bikarbonātu terapija	964		
4.14. Dziļo vēnu trombozes profilakse	965		
4.15. Stresa čūlu profilakse	965		
4.16. Barošana	965		
4.17. Sedācija, analgēzija un neiromuskulārā blokāde	965		
4.18. Kortikosteroīdi	965		
4.19. Selektīvā kuņģa un zarnu trakta dekontaminācija	966		
5. Terapijas apjoma apsvēšana	966		
6. Pārmaiņas sepses ārstēšanā	966		
<i>Reinis Balmaks</i>			
77. SEPSE UN SEPTISKAIS ŠOKS BĒRNIEM	967		
1. Ievads	967		
2. Epidemioloģija	967		
3. Sepses un septiskā šoka definīcijas un diagnostikas pamati	967		
4. Patoloģiskā fizioloģija	968		
5. Jaundzimušo septiskā šoka īpatnības	969		
6. Ārstēšana	969		
6.1. Asinsvadu pieeja	969		
6.2. Šķidruma ievadīšana	969		
6.3. Endotraheālā intubācija	969		
6.4. Kardiovaskulārie medikamenti	970		
6.5. Antibiotikas un septiskā perēkļa sanācija	971		
6.6. Kortikosteroīdi	971		
6.7. Asins preparāti	971		
6.8. Glikēmijas kontrole	972		
6.9. Kalcijs	972		
6.10. Vairogdziedzera hormoni	972		
6.11. Persistējošā plaušu hipertensija	972		
6.12. Ricība refraktāra šoka gadījumā	972		
7. Amerikas Intensīvās terapijas koledžas ieteikumu kopsavilkums	972		
			<i>Uga Dumpis</i>
		78. ANTIMIKROBISKIE LĪDZEKĻI UN TO LIETOŠANA	977
		1. Antibiotiku lietošanas pamatprincipi	977
		2. Būtiskākie patogēni intensīvās terapijas nodaļā un to antibakteriālas ārstēšanas iespējas	980
		3. Infekciozi stāvokļi, kuru gadījumā nepieciešama īpaša antibiotikterapija	981
		4. Antivirālo medikamentu lietošanas iespējas intensīvās terapijas nodaļā kritiski smagiem pacientiem	984
		5. Pretsēnīšu preparāti un to lietošanas iespējas intensīvās terapijas nodaļā	985
		6. Perioperatīvā antibiotiku profilakse	985
		<i>Uga Dumpis</i>	
		79. INFEKCIJAS KONTROLE INTENSĪVĀS TERAPIJAS NODAĻĀ	987
		1. Telpu iekārtojums	987
		2. Pasākumi, kas veicami personāla aizsardzībai	987
		3. Pasākumi, kas veicami, lai aizsargātu pacientu	988
		4. Mikroorganismi, kam nepieciešami īpaši piesardzības pasākumi	988
		<i>Angelika Krūmiņa, Indra Zeltiņa, Ludmila Viksna</i>	
		80. NEATLIEKAMIE STĀVOKĻI UN TO RISINĀŠANAS IESPĒJAS HIV INFCĒTIEM UN HIV/AIDS SLIMNIEKIEM	991
		1. HIV infekcijas raksturojums	991
		1.1. HIV/AIDS etioloģija	991
		1.2. HIV infekcijas iegūšanas ceļi	992
		1.3. HIV infekcijas dabiskā gaita	992
		1.4. HIV infekcijas laboratoriskā diagnostika	993
		1.5. HIV/AIDS medikamentozās terapijas principi un ieskats praktiskā lietošanā	994
		2. HIV/AIDS komplikāciju raksturojums un perioperatīvās aprūpes aspekti	995
		2.1. Biežāk sastopamie ķirurģisko un anestēzijas manipulāciju iemesli	995
		2.2. HIV inficēto svarīgākās elpceļu komplikācijas	995
		2.3. HIV inficēto kardiovaskulārās sistēmas komplikācijas	996
		2.4. Hipotensijas diferenciāldiagnostika HIV inficētiem	996
		2.5. HIV inficēto gastrointestinālā trakta komplikācijas	996
		2.6. Neuroloģiski sarežģījumi HIV inficētiem	997
		2.7. Hematoloģiskas patoloģijas HIV inficētiem	997
		2.8. Audzēji HIV inficētiem	997
		2.9. Neskaidras etioloģijas drudzis HIV inficētiem	997
		2.10. Farmakoterapija HIV inficētiem	997
		2.11. Perioperatīvais risks HIV inficētiem	998
		2.12. HIV infekcijas pārnesšanas risks un pēcekspozīcijas specifiskā profilakse	998

Pēteris Ošs, Ilans Lisagors, Ģirts Freijs

81. AKŪTS NEKROTISKS PANKREATĪTS	999
1. Akūta pankreatīta definīcija	999
2. Akūta pankreatīta raksturojums, veidi	999
3. Akūta pankreatīta etioloģija	1000
4. Patogēnēze un patofizioloģija	1000
4.1. Hipotēzes	1001
4.2. Fermentu aktivācija	1001
4.3. Sistēmiskās reakcijas	1002
5. Hemodinamikas traucējumi	1002
6. Pankreatīta divfāziskā gaita	1002
7. Pavadošas pulmonālās komplikācijas	1003
7.1. Respiratoriskās sistēmas disfunkcija bez radioloģiskām pazīmēm	1003
7.2. Pulmonālās komplikācijas ar radioloģiskām pazīmēm	1003
7.3. Akūta respiratoriskā distresa sindroms (ARDS)	1003
8. Akūta pankreatīta diagnostika	1004
8.1. Kliniskās pazīmes	1004
8.2. Laboratoriskā izmeklēšana	1005
8.3. Vizuālā diagnostika	1005
9. Akūta pankreatīta klīniskās gaitas smaguma pakāpes prognoze	1007
10. Akūta pankreatīta ārstēšanas taktika	1008
10.1. Vispārīgie ārstēšanas principi	1008
10.2. Barošanas izvēle	1008
11. Hemofiltrācija — smaga akūta pankreatīta perspektīva ārstēšanas metode	1009
12. Akūta pankreatīta ķirurģiskās ārstēšanas metodes	1009

Pēteris Ošs, Ilans Lisagors

82. INTRAABDOMINĀLĀ HIPERTENSIJA UN PALIELINĀTA INTRAABDOMINĀLĀ SPIEDIENA SINDROMS	1011
1. Intraabdominālās hipertensijas vēsture, definīcija	1011
2. WSACS izstrādātās saskaņotās pamatdefinīcijas	1011
3. Intraabdominālā spiediena mērīšana	1012
3.1. Slimnieku atlase IAS monitoringam	1012
3.2. IAS mērīšanas tehnika	1013
3.3. IAS mērīšanas biežums	1014
3.4. IAS rezultātu vērtēšana	1014
4. Organisma anatomisko pārmaiņu ietekme uz IAS	1014
5. Paaugstināta intraabdominālā spiediena patofizioloģiskā darbība	1014
5.1. Pārmaiņas sirds un asinsvadu sistēmas funkcijās pēc IAS iedarbības	1015
5.2. IAS ietekme uz elpošanu	1015
5.3. Ķermeņa pozas ietekme uz intraabdominālo spiedienu	1016
5.4. IAS ietekme uz urīnizvades sistēmu	1016

5.5. IAS ietekme uz kuņģa un zarnu trakta funkcionālo stāvokli	1017
5.6. IAS ietekme uz centrālās nervu sistēmas funkcionālo stāvokli	1017
6. Intraabdominālās hipertensijas terapijas pamatprincipi	1017
6.1. Intraabdominālā spiediena mazināšanas metodes	1018
6.2. Papildterapija IAS mazināšanai	1018
6.3. Vēdera dobuma dekompresijas laparotomijas (DL) iespējas IAH/ACS ārstēšanā	1018
6.4. Citas IAH ārstēšanas metodes	1019
7. Secinājumi, kas izriet no literatūras pārskata par IAH un tās ārstēšanas metodēm un to efektivitāti ...	1020

Pēteris Ošs, Egons Daugulis

83. BAROŠANA INTENSĪVĀS TERAPIJAS PRAKSĒ	1021
1. Olbaltummaiņa, enerģijas un slāpekļa bilance stresa un badošanās gadījumā	1021
2. Organismam nepieciešamās enerģijas aprēķināšana	1022
2.1. Enerģijas patēriņa aprēķināšana	1022
2.2. Netiešā kalorimetrija	1023
3. Slāpekļa bilance	1023
4. Barojuma vērtēšana	1024
5. Barošanas mērķis	1025
6. Enterālā barošana	1026
6.1. Pievadāmā uztura veidi	1027
6.2. Barošanas tehnika	1028
6.3. Enterālās barošanas komplikācijas	1029
7. Parenterālā barošana	1031
7.1. Parenterālās barošanas indikācijas	1031
7.2. Parenterālās barošanas sastāvdaļas	1032
7.3. Parenterālās barošanas komplikācijas	1035

*Agnese Ozoliņa, Eva Striķe, Nora Porīte, Kārlis Zabothenis, Mihails
Bekers Ančepalovskis*

84. KOAGULĀCIJA UN KOAGULOPĀTIJA. DIFŪZA INTRAVAZĀLA KOAGULOPĀTIJA (DIK)	1037
1. Ievads. Normāla hemostāze	1037
1.1. Asinsvadu konstrikcija	1037
1.2. Primārā hemostāze	1037
1.3. Sekundārā hemostāze	1039
1.4. Dabiskā antikoagulācija un antikoagulanti organismā	1043
1.5. Fibrinolīze	1044
1.6. Hemostāzes mehānisms. Kopsavilkums ...	1046
2. Koagulācijas kontrole	1047
2.1. Prokoagulantu koncentrāti	1047
2.2. Antikoagulantu koncentrāti	1049
2.3. Fibrinolītiskie un antifibrinolītiskie medikamenti	1049
3. Hemostāzes laboratoriskā izmeklēšana	1051

3.1. Primārās hemostāzes laboratoriskā izmeklēšana	1051
3.2. Koagulācijas laboratoriskā izmeklēšana	1052
3.3. Fibrinolīzes laboratoriskā izmeklēšana	1054
4. Biežākie koagulācijas profili	1057
5. Difūza intravazāla koagulopātija	1059

Pēteris Ošs, Egons Daugulis

85. AKŪTA RESPIRATORISKA DISTRESA SINDROMS	1063
1. Akūta respiratoriska distresa sindroma definīcija	1063
2. Akūta respiratoriska distresa sindroma cēloņi ...	1064
3. Patogēnēze	1064
4. Akūta respiratoriska distresa sindroma stadijas ...	1065
5. Radioloģiskās pārmaiņas	1066
6. Profilakse	1067
7. Terapijas principi	1067
8. Mākslīgā plaušu ventilācija	1068
9. Citas oksigēnēšanas uzlabošanas iespējas	1072

Pēteris Ošs, Egons Daugulis

86. BRONHIĀLĀS ASTMAS LĒKMES INTENSĪVĀ TERAPIJA	1075
1. Vispārīgi dati	1075
2. Klīniska definīcija	1075
3. Bronhiālās astmas patogēnēze	1075
4. Patofizioloģija	1076
5. Akūta stāvokļa ierosinātāji	1076
6. Simptomi	1076
7. Diferenciāldiagnostika	1077
8. Ārstēšana	1077
8.1. Skābekļa inhalācija	1078
8.2. Bronhodilatatori	1078
8.3. Kortikosteroīdi	1078
8.4. Papildterapija	1079
9. Mākslīgā plaušu ventilācija	1080
9.1. Ventilācijas īpatnības	1080
9.2. Neinvazīva ventilācija	1080
9.3. Invazīva ventilācija	1081
10. Astmas uzliesmojuma ārstēšanas algoritms	1082

Aija Mača, Oskars Kalējs

87. PLAUŠU ARTĒRIJAS TROMBEMBOLIJA (PATE)	1083
1. Epidemioloģija	1083
2. PATE riska faktori	1083
3. Primārā profilakse	1084
4. Patofizioloģija	1084
5. Klasifikācija jeb riska stratifikācija	1085
6. Diagnostika	1086
7. Ārstēšana	1088
7.1. Augsta riska PATE ārstēšana	1088
7.2. Neaugsta riska PATE ārstēšana	1091
8. Sekundārā profilakse	1092

Pēteris Ošs, Egons Daugulis

88. AKŪTI GLIKOZMAIŅAS TRAUCĒJUMI. DIABĒTISKĀ KETOACIDOZE. HIPEROSMOLĀRAIS HIPERGLIKĒMISKAIS SINDROMS. HIPOGLIKĒMIJA	1094
1. Ievads	1094
2. Diabētiskā ketoacidoze	1094
2.1. Patofizioloģija	1094
2.2. Ketoacidozes cēloņi	1095
2.3. Klīniskie simptomi	1095
3. Ketoacidozes ārstēšana	1096
3.1. Šķidrums un kālija pievadišana	1096
3.2. Insulīna dozēšana	1097
3.3. Acidozes korekcija	1098
3.4. Fosfātu deficīta korekcija	1098
4. Hiperosmolārais hiperglikēmiskais sindroms ...	1098
4.1. Patogēnēze	1098
4.2. Simptomi	1098
4.3. Ārstēšana	1099
5. Laktācidotiskā koma	1099
6. Hipoglikēmija	1099
6.1. Cēloņi	1099
6.2. Simptomi	1100
6.3. Terapija	1100

Viktorija Kēniņa, Oļegs Sabeļņikovs

89. NEIROINTENSĪVĀS TERAPIJAS PRINCIPI PACIENTIEM AR AKŪTU CEREBRĀLU INFARKTU	1102
1. Ievads	1102
2. Cerebrāla infarkta patogēnēze	1102
3. Cerebrāla infarkta riska faktori un etioloģija	1103
4. Cerebrāla infarkta klīniskā aina un vērtēšanas skalas	1104
5. Cerebrāla infarkta un tā cēloņu diagnostika	1105
6. Cerebrāla infarkta terapijas pamatprincipi	1105
7. Komplikāciju profilakse un ārstēšana cerebrāla infarkta slimniekiem	1107
8. Agrīna rehabilitācija	1107

Pēteris Ošs, Egons Daugulis

90. SMAGA GALVAS SMADZEŅU TRAUMA	1108
1. Galvas smadzeņu traumas biežums	1108
2. Primārie smadzeņu bojājumi	1108
2.1. Asinsvadu bojājumi	1109
2.2. Difūzs aksonāls bojājums	1110
3. Sekundārie smadzeņu bojājumi	1110
4. CNS funkcionālā stāvokļa vērtēšana	1111
5. Glāzgovas komas skala	1111
6. Patoloģiskā fizioloģija	1111
7. Palīdzība notikuma vietā	1113
8. Slimnieka stāvokļa vērtēšana un ārstēšana hospitālā posmā	1114
8.1. Slimnieka monitorings	1114
8.2. Intensīvās terapijas principi	1116

8.3. Hemodinamika. Ūdens un elektrolītu līdzsvars	
1116	
8.4. Glikēmijas kontrole	1117
9. Intrakraniālā spiediena pieauguma profilakse	1118
9.1. Sedācija un analģēzija	1118
9.2. Hipertermijas novēršana	1118
10. Mākslīga plaušu ventilācija	1118
11. Papildpasākumi intrakraniālās hipertensijas mazināšanai	1119
11.1. Ķirurģiska dekompresija	1119
11.2. Sedācija	1119
11.3. CPP optimizācija	1119
11.4. Osmoterapija	1119
11.5. Hiperventilācija	1120
11.6. Barbiturāti	1120
11.7. Hipotermija	1121
11.8. Citi medikamenti	1121
12. Lundas koncepcija	1121

Arta Bārzdīna

91. SMAGA GALVAS TRAUMA BĒRNIEM	1123
1. Ievads. Galvas traumas epidemioloģija	1123
2. Atšķirīgais bērnu un pieaugušo galvas traumas gūšanas mehānismā un pēctraumas perioda vērtēšanā	1123
3. Galvas traumas patofizioloģija	1124
3.1. Primārs un sekundārs bojājums	1124
3.2. Hematomas un kontūzijas perēkļi	1126
3.3. Hipoksija	1127
3.4. Smadzeņu hematoencefālā barjera	1127
4. Sākotnējā vērtēšana	1127
4.1. Glāzgovas komas skala	1127
4.2. Radioloģiskā diagnostika	1127
4.3. Biomarkieru vērtējums galvas traumas diagnostikā	1128
5. Terapijas pamatprincipi un to pamatojums	1128
5.1. Intrakraniāla hipertensija	1128
5.2. Cerebrālais perfūzijas spiediens	1129
6. Galvas traumas terapijas pamatprincipi	1130
6.1. Hematomu un kontūzijas perēkļu ķirurģiska evakuācija	1130
6.2. Mākslīgā plaušu ventilācija	1130
6.3. Hiperosmolāra terapija	1130
6.4. Normovolēmija	1130
6.5. Normoglikēmijas nodrošināšana	1131
6.6. Normotermijas nodrošināšana	1131
6.7. Barošana	1131
6.8. Kateholamīni pazemināta spiediena gadījumā. Adrenāla nepietiekamība	1131
6.9. Sedācija un analģēzija. Barbiturātu koma	1132
6.10. Normotensijas nodrošināšana	1132
6.11. Dekompresijas kraniektomija	1133
6.12. Der atcerēties	1133
6.13. Galvas traumas iznākums	1133

Pēteris Ošs

92. ANALĢĒZIJA, SEDĀCIJA UN DELĪRIJS INTENSĪVĀS TERAPIJAS PRAKSĒ	1135
1. Analģēzijas un sedācijas mērķi	1135
2. Sāpju vērtēšana	1135
3. Sāpju ārstēšana	1136
3.1. Opioidu īpašības	1136
3.2. Opioidu lietošana	1137
4. Indikācijas sedācijai	1138
5. Sedācijas līdzekļu lietošanas principi	1139
6. Sedācijas un analģēzijas metodes	1140
7. Sedācijas vērtēšana	1140
8. Sedācijas un sāpju vērtēšanas skalas	1140
9. Sedācijas monitorings	1142
10. Medikamenti sedācijai	1143
10.1. Benzodiazepīni	1143
10.2. Propofols	1144
10.3. Deksmetomidīns	1145
11. Miorelaksantu lietošana	1145
12. Sedācija mākslīgi ventilējamam pacientam	1146
13. Delīrijs	1147
13.1. Problēmas aktualitāte	1147
13.2. Jēdziens un raksturojums	1147
13.3. Kliniskā gaita	1148
13.4. Delīrija veidi	1148
13.5. Delīrija patofizioloģija un etioloģija	1149
13.6. Delīrija riska faktori	1149
13.7. Delīrija riska mazināšanas pasākumi	1150
13.8. Delīrija agrīna diagnostika	1151
13.9. Delīrija ārstēšana	1151

Romāns Elvihs

93. INTENSĪVĀ TERAPIJA UN ANESTĒZIJA PACIENTIEM AR APDEGUMU	1154
1. Ievads	1154
2. Apdeguma pacienta transportēšana	1154
3. Apdeguma pacienta apskate un neatliekamā ārstēšana	1154
3.1. Primārā apskate	1154
3.2. Sekundāra apskate	1155
3.3. Svarīgākās laboratoriskās analīzes	1155
3.4. Brūču vērtēšana	1155
3.5. Sākotnējā infūzijterapija	1158
4. Apdeguma šoks	1159
5. Turpmākā terapija un iespējamās komplikācijas	1159
5.1. Intraabdominālā hipertensija un saspieduma sindroms	1160
5.2. Antikoagulanti	1160
5.3. Kuņģa dekompresija, stresa čūlas profilakse	1160
5.4. Temperatūras kontrole	1160
5.5. Atsāpināšana	1161
5.6. Imunizācija pret stingumkrampjiem	1161
6. Anestēzija apdeguma pacientam	1161
6.1. Elpošanas sistēmas vērtēšana	1161

6.2. Kardiovaskulārās sistēmas vērtēšana	1162
6.3. Paplašināta fizioloģiska vērtēšana	1162
6.4. Farmakokinētikas un farmakodinamikas pārmaiņas	1162
6.5. Pirmsoperācijas anesteziologa apskate apdeguma pacientam	1162
6.6. Intraoperatīvais monitorings	1163
6.7. Indukcija un anestēzijas uzturēšana	1163
7. Sāpju novēršana apdeguma pacientam	1163
8. Apdeguma pacienta barošana	1164
8.1. Kaloriju aprēķins	1165
8.2. Barības komponenti	1165
8.3. Barības vielu piegādes ceļi	1165
8.4. Hipermetabolisma korekcija	1166
9. Infekcija apdeguma pacientam	1166
9.1. Apdeguma sepse	1166
9.2. Specifisku infekciju diagnostika un ārstēšana	1167
10. Sepse un multiorgānu mazspēja	1168
11. Inhalācijas trauma	1170
11.1. Klīniskās fāzes	1170
11.2. Diagnostika	1170
11.3. Ārstēšana	1170
12. Netermāli apdegumi	1171
12.1. Ķīmiski apdegumi	1171
12.2. Elektrotrauma	1172

Romāns Elvihs

94. TURPMĀKĀ INTENSĪVĀ TERAPIJA PACIENTIEM AR HIPOTERMIJU HOSPITĀLĀ POSMĀ	1174
1. Ievads	1174
2. Sasildīšanas metodes un to prognozējamais ātrums	1175
3. Hipotermijas patofizioloģiskās reakcijas un pacienta izmeklēšana	1175
4. Diferenciāldiagnostika	1177
5. Komplikācijas pēc sasildīšanas	1178
6. Hipotermija un trauma	1178

Pēteris Ošs, Egons Daugulis

95. AKŪTS NIERU BOJĀJUMS	1179
1. Akūta nieru bojājuma raksturojums	1179
2. Akūtas nieru mazspējas patoģenēze	1179
3. Akūtas nieru mazspējas formas	1180
3.1. Prerenāls nieru bojājums	1180
3.2. Akūts kardiorenāls sindroms	1181
3.3. Hepatorenāls sindroms	1181
3.4. Renāla nieru mazspēja	1182
3.5. Akūta tubulāra nekroze	1182
3.6. Rabdmiolīze	1183
3.7. Akūts intersticiāls nefrīts	1184
3.8. Postrenāls nieru bojājums	1184
4. Akūtās tubulāras nekrozes klīniskā aina	1184
5. Akūtas nieru mazspējas diagnostika un gaita	1185
6. Akūtas nieru mazspējas ārstēšana	1185
7. Radiokontrastvielas izraisīts nieru bojājums	1187

Angelika Krūmiņa, Indra Zeltiņa, Aleksejs Derovs, Ludmila Viksna

96. NEATLIEKAMIE STĀVOKĻI UN TERAPIJA HEPATOLOĢIJĀ	1188
1. Akūta aknu mazspēja	1188
1.1. Epidemioloģija	1188
1.2. Biežākie akūtas aknu mazspējas cēloņi	1188
1.3. Klīniskā aina un simptomi	1189
1.4. Diagnostika	1190
1.5. Ārstēšanas plānošana un taktika	1190
1.6. Akūtas aknu mazspējas iespējamās komplikācijas	1191
1.7. Prognoze	1195
2. Portālās hipertensijas izraisīta barības vada un kuņģa varikozo vēnu asiņošana dekompensētās aknu cirozes gadījumā	1195
2.1. Diagnostikas ieteikumi	1195
2.2. Profilakses un terapijas ieteikumi	1196
2.3. Pēcasiņošanas (sekundārā) profilakse	1197
3. Ascīts, spontāns bakteriāls peritonīts un hepatorenāls sindroms — neatliekami stāvokļi dekompensētās aknu cirozes gadījumā	1198
3.1. Nekomplicēts ascīts	1198
3.2. Refraktārs ascīts	1199
3.3. Spontāns bakteriāls peritonīts	1199
3.4. Hiponatrēmija	1201
3.5. Hepatorenāls sindroms	1201
4. Aknu transplantācija	1202
4.1. Ievads	1202
4.2. Indikācijas	1202
4.3. Skalas un prognostiskie faktori pacientiem ar aknu slimību beigustadijā	1202
4.4. Galvenās atziņas pacientiem ar B hepatīta izraisītu aknu slimību	1203
4.5. Galvenās atziņas pacientiem ar C hepatīta izraisītu aknu slimību	1203
4.6. Galvenās atziņas pacientiem ar alkohola izraisītu aknu slimību	1203
4.7. Galvenās atziņas pacientiem ar nealkohola taukaino aknu slimību (NATAS) un nealkohola steatohepatītu (NASH)	1203
4.8. Galvenās atziņas pacientiem ar primāru biliāru holangītu	1203
4.9. Galvenās atziņas pacientiem ar primāru sklerotizējošu holangītu	1204
4.10. Galvenās atziņas pacientiem ar autoimūnu hepatītu	1204
4.11. Galvenās atziņas pacientiem ar ģenētiskām aknu slimībām	1204
4.12. Galvenās atziņas pacientiem ar cirozi un aknu ļaundabīgiem audzējiem	1204
4.13. Infekciju sijājošā diagnostika	1204
4.14. Nutricionālais statuss	1205
4.15. Donoru riska indekss	1205
4.16. Dažādi aknu transplantācijas veidi	1205
4.17. Imūnnomācēja terapija	1206
4.18. Aknu retransplantācija	1206

Viesturs Liguts

97. MULTIORGĀNU DISFUNKCIJAS SINDROMS (MODS)	1208
1. Definīcija	1208
2. Multiorgānu disfunkcijas sindroma etioloģija un patoģenētiskie mehānismi	1208
2.1. MODS provocējošie nespecifiskie faktori ..	1209
2.2. Kompensatoriskais pretiekaisuma atbildsindroms	1209
2.3. Recēšanas sistēma	1209
2.4. Makrocirkulārās pārmaiņas	1209
2.5. Mikrocirkulārās pārmaiņas	1209
2.6. Apoptoze	1210
2.7. Mitohondriāla disfunkcija	1210
2.8. Jatrogēniskie faktori	1210
2.9. Blakuslimības	1210
2.10. Gremošanas sistēma un MODS	1210
3. MODS klīniskie simptomi un gaita	1210
4. MODS ārstēšanas apsvērumi	1212
4.1. Plaušu disfunkcija	1212
4.2. Nieru disfunkcija	1212
4.3. Kardiovaskulārā disfunkcija	1212
4.4. Aknu disfunkcija	1212
4.5. CNS disfunkcija — delīrijs	1212
4.6. Endokrīnā metaboliskā disfunkcija	1213
4.7. Barošana	1213
5. MODS iznākums un paliatīvā aprūpe	1213

Valdis Liguts

98. AKŪTA NIERU UN AKNU AIZSTĀJTERAPIJA INTENSĪVĀS TERAPIJAS NODAĻĀ	1214
1. Ievads	1214
2. Akūts nieru bojājums	1214
3. Mūsdienīga nepārtraukta nieru aizstājterapija ..	1214
4. Asinsvadu pieeja	1215

VIII. NEATLIEKAMĀ MEDICĪNA 1241

Anita Kalēja

101. EIROPAS ATDZĪVINĀŠANAS PADOMES 2015. GADA VADLĪNIJAS	1243
1. Ievads	1243
2. Pieaugušo pamata atdzīvināšanas algoritms	1243
3. Pieaugušo padziļinātās atdzīvināšanas algoritms	1246
3.1. Kambaru fibrilācijas/bezpulsa kambaru tahikardijas ārstēšanas algoritms	1246
3.2. Bezpulsa elektriskās aktivitātes/asistolijas ārstēšanas algoritms	1248
3.3. Monitorēšana padziļinātās atdzīvināšanas laikā	1249
3.4. Pēcreanimācijas aprūpe	1249
4. Kardiopulmonālās reanimācijas apmācība	1249

5. NNAT sākšana	1215
6. Šķidrums pārslodze un ultrafiltrācija	1215
7. NAT metode	1216
8. Dialīzes deva	1216
9. Antikoagulācija NNAT laikā	1217
10. Modernās hemofiltrācijas membrānas	1217
11. Aknu (balstterapija) aizstājterapija	1218

Pēteris Ošs, Ilans Lisagors, Antoņina Sondore

99. HIPERBĀRISKĀ OKSIGENĒŠANA INTENSĪVĀS TERAPIJAS PRAKSĒ	1221
1. Ieskats HBO vēsturē	1221
2. HBO terapijas fizikālie un fizioloģiskie aspekti	1222
3. HBO farmakoloģiskie aspekti un klīniskā lietošana	1224
3. HBO nelabvēlīgā ietekme	1227
4. Kontrindikācijas HBO terapijai	1228

Pēteris Ošs, Eva Šteina, Egons Daugulis

100. SMADZEŅU NĀVE UN DONORA UZTURĒŠANA	1230
1. Vēsturisks pārskats	1230
2. Smadzeņu nāves iestāšanās	1230
3. Smadzeņu nāves diagnostikas priekšnoteikumi ..	1231
4. Smadzeņu nāves diagnostika	1231
5. Smadzeņu funkciju zuduma galvenie simptomi ..	1232
6. Klīniski laboratoriskās pārmaiņas	1234
6.1. Kardiovaskulārā sistēma	1235
6.2. Endokrīnā sistēma	1235
7. Potenciālā orgānu donora raksturojums	1235
8. Kopējie potenciālā orgānu donora uzturēšanas principi	1237
9. Pacienta galvas smadzeņu nāves diagnostikas karte	1238

Viesturs Liguts

102. SLĪKŠANA UN SLĪCĒJU MEDICĪNISKĀS APRŪPES ĪPATNĪBAS	1250
1. Ievads	1250
2. Epidemioloģija	1250
3. Slikšanas definīcija un iedalījums	1250
4. Slikšanas patofizioloģija	1250
5. Neatliekamā rīcība un medicīniskā aprūpe	1252
6. Medicīniskās palīdzības apjoms slimnīcā	1253
7. Slikšanas klīniskā iznākuma prognoze	1254

Pēteris Tomiņš

103. NEATLIEKAMĀS MEDICĪNAS STACIONĀRA POSMS	1255
1. Neatliekamā medicīna un tās vieta veselības aprūpē. Neatliekamās medicīnas nodaļas vieta stacionārā ..	1255

2. Medicīnisko darbību principi neatliekamās medicīnas nodaļā	1255
3. Pacientu grupēšana (triāža)	1256
4. Drošība	1257
5. Paramedicīniskās problēmas	1257
6. Medicīniskās problēmas	1257
7. Pacientu pārvešana	1258

Viesturs Liguts

104. AKŪTA INTOKSIKĀCIJA UN TĀS INTENSĪVĀS ĀRSTĒŠANAS PAMATPRINCIPI	1259
1. Ievads	1259
2. Terminoloģija	1259
3. Toksisko vielu darbības mehānisms	1259
4. Toksisko vielu iedalījums	1260
5. Toksikokinētiskie principi	1260
5.1. Absorbēšana	1260
5.2. Distribūcija	1260
5.3. Metabolisms	1260
5.4. Eliminācija	1261
6. Akūtas intoksikācijas neatliekamie diagnostiskie apsvērumi un pacientu klīniskā stāvokļa vērtēšana	1261
6.1. Acu simptomātika	1263
6.2. Ādas pārmaiņas	1263
6.3. Veģetatīvie sindromi	1263
7. Akūtas intoksikācijas neatliekamie terapeitiskie apsvērumi	1264
8. Vitālo funkciju atjaunošana un stabilizācija	1264
8.1. Elpošanas sistēma	1264
8.2. Sirds un asinsvadu sistēma	1265
8.3. Gremošanas sistēmas pārmaiņas	1267
8.4. Neiroloģiskā stāvokļa vērtējums	1267
9. Toksiskās vielas absorbcijas novēršana	1268
9.1. Gremošanas sistēmas dekontaminācija	1269
9.2. Ādas dekontaminācija	1269
9.3. Acu dekontaminācija	1269
10. Toksisko vielu paātrināta eliminācija	1269
10.1. Aktivētā ogle atkārtotā devā jeb gastrointestinālā dialīze	1269
10.2. Urīna sārmināšana	1269

10.3. Ekstrakorporālās eliminācijas metodes ...	1270
11. Toksikoloģiskam slimniekam nepieciešamie laboratoriskie izmeklējumi	1270
12. Akūta nieru mazspēja toksikoloģiskam pacientam	1271
13. Rabdmiolīze toksikoloģiskam pacientam	1271
14. Akūta aknu mazspēja toksikoloģiskam pacientam	1272
15. Atsevišķas vielas	1273
15.1. Benzodiazepīni	1273
15.2. Opioidi	1273
15.3. Antidepresanti	1273
15.4. Kokaīns	1273
15.5. Vietējās anestētikas	1274
15.6. β blokatori	1274
15.7. Kalcija kanālu blokatori	1274
15.8. Oglekļa monoksīds (CO)	1274

Pēteris Ošs

105. KRAMPJU SINDROMA NEATLIEKAMĀ TERAPIJA	1275
1. Ievads	1275
2. Krampju sindroma patofizioloģija	1275
3. Krampju lēkmju cēloņi un veidi	1276
4. Krampju lēkmes cerebrālas patoloģijas gadījumā	1277
5. Krampju sistēmiskā iedarbība	1278
6. Palīdzība epilepsijas lēkmes laikā	1278
7. Neatliekamā medicīniskā palīdzība	1279
8. Ģeneralizētu krampju ārstēšana neatliekamās medicīnas centrā	1279
9. Rezistentā <i>status epilepticus</i> ārstēšana	1280

Pēteris Tomiņš

106. AKCIDENTĀLA HIPOTERMIJA	1282
1. Definīcijas	1282
2. Klīniskā aina	1282
3. Patoģenēze	1282
4. Specifiskais monitorings	1283
5. Glābšana	1283
6. Sildīšana	1283